

PROGRAMACIÓ DEL

DEPARTAMENT DE : **LLATÍ I GREC**

DEPARTAMENT DE LLATÍ I GREC

1. INTRODUCCIÓ.

A) JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ.

La matèria "Cultura Clàssica" obre un camí fonamental per entendre el llegat cultural d'Occident. El seu estudi proporciona a l'alumne l'oportunitat de conèixer de prop el món clàssic i la seua repercussió en la societat actual. En alguns casos constitueix el primer acostament de l'alumnat al món grecollatí.

Amb aquesta matèria es pretén que l'alumnat reconega la gran influència que tant la cultura grega com la romana han tingut en la forma de vida de la civilització occidental: pensament, formes de vida quotidianes, dret, art, jocs... Som deutors directes de les civilitzacions grega i llatina. La cultura europea esta construïda sobre la base de la cultura grecollatina i aquest fet no pot passar desapercbut per als nostres alumnes.

L'estudiant podrà analitzar la pervivència de dita cultura en el seu entorn i en el seu marc de referència, la Comunitat Valenciana, a través de l'estudi dels vestigis que hi han sobreviscut, cosa que contribuirà a un major coneixement del seu propi patrimoni cultural.

Les matèries de Cultura Clàssica, així com Llatí i Grec, en el *currículum* de l'Educació Secundària Obligatòria i en Batxillerat contribueixen a reflexionar sobre els mecanismes de formació del lèxic que utilitza l'estudiant i la seua àmplia repercussió en el món de la ciència i la tecnologia modernes, lèxic també incorporat al llenguatge quotidià.

Aquesta programació didàctica pretén acostar els estudiants a eixe llegat cultural des d'una perspectiva eminentment pràctica que els convertisca en protagonistes del seu aprenentatge. S'ha partit del suposat de que la millor manera d'adquirir coneixements és que aquests arriben per canals directes, implicant directament l'alumnat, fent que es vegem abocats a fer-ne ús en contextos adequats. Res no es recorda millor que allò que és necessari utilitzar. Aquesta és la raó per què en aquesta matèria s'intentarà prescindir de plantejaments que impliquen una actitud passiva de l'alumnat i es prefereix plantejaments que els facen partícips, fomentant l'aprenentatge dialògic i l'aprenentatge situat, servint-se d'estructures cooperatives i afavorint la interacció entre iguals i l'entorn.

Aquesta programació segueix els apartats especificats a l'article 4 del decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell, amb què s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat en la Comunitat Valenciana (DOCV 10-6-2015).

B) CONTEXTUALITZACIÓ.

El nostre centre es l'únic institut públic de Secundària en el municipi, un municipi que s'estén entre el nucli del poble i les dues zones de platja (Port Saplaya i La Patacona), amés rebem alumnat procedent del barri de la Malvarrosa de València. Això implica una àmplia diversitat en l'alumnat, tant social com econòmica, cultural i lingüística. Contem amb eixa diversitat per a realitzar aquesta programació, ja que necessitem la implicació directa de l'alumnat, i eixa diversitat constitueix una riquesa bàsica per al aprenentatge col·lectiu.

Com es tracta d'una matèria optativa, gran part de l'alumnat té en principi una disposició positiva envers aquesta i facilitarà la seua implicació en el procés d'aprenentatge. Per això podem plantejar-nos un enfocament pràctic constructivista amb algunes garanties d'èxit.

El departament "unipersonal" de Llatí i Grec, que aquest curs compta amb dues professores del departament de Ciències Socials impartint Cultura Clàssica en 1er. i 4t. d'ESO, està format per Conxa Pont, que imparteix les següents matèries d'acord amb la càrrega horària que a continuació s'exposa:

Cultura Clàssica	2 ⁿ . Curs ESO	2 hores setmanals
Cultura Clàssica	3er. curs ESO	2 hores setmanals
Llatí	4t curs ESO	3 hores setmanals
Llatí 1	1er. Batxillerat	4 hores setmanals
Llatí 2	2n. Batxillerat	4 hores setmanals
Grec 1	1er. batxillerat	4 hores setmanals

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA RESPECTIVA VINCULATS AMB LA MATÈRIA O ÀMBIT.

CULTURA CLÀSSICA (1er., 2n., 3er. i 4t E.S.O.)

1. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA O MATÈRIA.

La matèria de Cultura Clàssica comparteix els objectius generals d'etapa amb la resta de matèries d'E.S.O. que es troben a l'article 15 del decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell (DOCV 10-6-2015); respecte als objectius específics són els següents:

1. Conèixer l'origen comú de la major part de llengües europees identificant elements comuns en les llengües derivades del llatí i apreciar la importància dels ètims grecs en les nostres llengües.
2. Valorar la diversitat de les llengües d'Espanya, entenent aquesta com a mostra de riquesa cultural.
3. Comprendre el significat de paraules en la llengua vehicular i descobrir el seu significat mitjançant afixes i sufixes.
4. Redactar textos utilitzant un vocabulari adequat incorporant termes procedents del llatí i el grec.
5. Identificar les característiques de les divinitats grecolatines i valorar la diversitat de tendències religioses en l'antiguitat.
6. Comparar les formes d'organització de la civilització clàssica amb les de les societats actuals, en l'àmbit polític, educatiu, familiar, etc. i emetre un judici crític en debats o treballs.
7. Identificar els ideals ètics i estètics de la organització social de Grècia i Roma a través de la lectura i comentaris de texts clàssics sobre temes diferents (art, filosofia, literatura).
8. Seleccionar fonts d'informació adequades buscant textos literaris, històrics, filosòfics, articles periodístics, etc.
9. Identificar aspectes culturals del món clàssic que s'han convertit en temes tòpics en les diferents expressions artístiques actuals.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA O MATÈRIA I ELS CRITERIS D'AVUACIÓ.

Les competències clau estan vinculades als objectius definits per a l'educació Secundària, d'acord amb l'establert a Orde ECD/65/2015, de 21 de gener (BOE 29-1-2015) amb què es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat.

Les competències clau apareixen vinculades als continguts desenvolupats en el decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell (DOCV 10-6-2015).

De modo general, la matèria Cultura Clàssica contribueix al desenvolupament de les competències bàsiques de l'etapa del següent modo:

COMPETÈNCIA COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA (CCLI)

La utilització del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement i d'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta està relacionat amb la major part dels objectius de la matèria. Es tracta de la base sobre la qual es treballaran la majoria d'exercicis, ja siga de manera escrita o bé oral, utilitzant diversos registres: narratiu, dissertació, argumentació, descripció, etc.

COMPETÈNCIA DIGITAL (CD)

Disposar d'habilitats per buscar, obtenir, processar, i comunicar informació, i transformar-la en coneixement inclou diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seua transmissió en diferents suports una vegada tractada. En aquest cas inclourem la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se. Aquesta competència es treballarà i s'avaluarà en tots i cada un dels temes tractats, ja que s'incorpora la utilització d'ordinadors una vegada per setmana.

COMPETÈNCIA MATEMÀTICA (CMCT)

L'habilitat per a resoldre problemes relacionats amb la vida quotidiana, especialment a l'antiguitat, serà la base per a desenvolupar la competència matemàtica en els/les nostres alumnes a través de la cultura clàssica.

COMPETÈNCIA APRENDRE A APRENDRE (CAA)

Aprendre a aprendre suposa disposar d'habilitats per a iniciar-se en l'aprenentatge i ser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord als propis objectius i necessitats, habilitat que proporciona la metodologia emprada per aquesta matèria. Està relacionada aquesta competència amb tots els objectius de la matèria i s'avaluarà respecte a l'actitud de l'alumne respecte a la matèria.

COMPETÈNCIES SOCIALS I CÍVIQUES (CSC)

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en que vivim, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, això com comprometre's a contribuir a la seua millora. En aquesta competència estan integrats coneixements diversos i habilitats complexes que permeten participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades. Des de la matèria Cultura Clàssica s'insisteix també en la necessitat de conèixer la nostra història, ja que *qui oblida el seu passat, no comprèn el present*.

SENTIT D'INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR (SIEE)

Aquesta competència es refereix, per una part, a la adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de sí mateix, autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i d'afrontar els problemes, així com la capacitat de demorar la necessitat de satisfacció immediata, d'aprendre dels errors i d'assumir riscos.

CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS (CEC)

Aquesta competència suposa conèixer, comprendre, apreciar i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerar-les com a part del patrimoni dels pobles... Està especialment relacionada amb l'objectiu 9 i es pot avaluar en les diferents activitats, tant dins como fora del centre.

Competències clau	Objectius	Unitat Didàctica
CCLI	1, 2, 3, 4	Totes les unitats
CMCT	6, 8	Totes les unitats
CD	5, 6, 8	Totes les unitats
CAA	5,6, 7, 8	Totes les unitats
CSC	5, 6, 7, 8	Totes les unitats
SIEE	6, 8	Totes les unitats
CEC	5, 7, 9	Totes les unitats

4. CONTINGUTS.

Curs 1r ESO

Bloc 1: Elements transversals a l'assignatura.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Participació en debats, col·loquis o entrevistes sobre qualsevol dels temes que puguin suscitar interès: el paper de la dona en la societat, les classes socials, el sistema polític, la família, el respecte pel patrimoni, etc. Utilització d'estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació; normes de cortesia, etc. i del respecte en l'ús del llenguatge. Elaboració de treballs d'investigació i/o exposicions, de forma individual o en grups cooperatius, sobre: la pervivència d'allò mític en les diferents manifestacions artístiques; la pervivència del lèxic grecollatí en la llengua pròpia; el patrimoni; la influència de l'organització política i social, etc. Aplicació de les estratègies de busca d'informació variada sobre lèxic, vida quotidiana, patrimoni, pervivència de la cultura clàssica en diferents àmbits, etc. en diverses fonts i pàgines web especialitzades, wikis, blogs i diccionaris en línia, utilitzant estratègies de filtratge en la busca de la informació, i selecció de la informació, síntesi, presentació de continguts, procediments de cites i paràfrasi, de bibliografia i de bibliografia web. Iniciativa i innovació en la realització de projectes. Perseverança i flexibilitat davant de les decisions adoptades. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de les tasques i projectes de la matèria. Avaluació dels processos i resultats. Assumpció de l'error com a oportunitat. Assumpció de distints rols en equips de treball. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement de tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Creació i edició de produccions audiovisuals amb dramatitzacions o diàlegs creats per l'alumne mateix, aplicant els continguts gramaticals, sintàctics i lèxics estudiats. Utilització de presentacions multimèdia per a exposar treballs realitzats de forma individual o en grup. Ús de les ferramentes més comunes de les TIC. Comunicació amb la resta del grup o intercentres. Ús dels servicis de la web social: blogs, wikis, fòrums, pàgines web, correu electrònic, etc. Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions.	BL1.1. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori. BL1.2. Buscar i seleccionar informació de forma contrastada en diverses fonts, documents de text, imatges, vídeos, etc., i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, i registrar-la en paper de forma acurada o emmagatzemar-la digitalment, per a ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant-ne adequadament la procedència. BL1.3. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes; tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives. BL1.4. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-los a canvis imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts. BL1.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies. BL1.6. Crear i editar produccions audiovisuals o presentacions multimèdia, servint-se d'imatges i text, amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori per a la presentació de treballs. BL1.7. Col·laborar i comunicar-se per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartint informació i continguts digitals i utilitzant les ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge. Aplicar bones formes de conducta en la comunicació i previndre, denunciar i protegir altres de les males pràctiques com el ciberassetjament. BL1.8. Reconèixer els estudis i professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanen per a relacionar-les amb les seues fortaleses i preferències.	CCLI CAA CCLI CAA CD SIEE SIEE SIEE CAA CSC CD CD CSC SIEE CSC

Bloc 2: Geografia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: segle de Pèricles i època d'August.	BL2.1. Identificar els marcs geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el seu apogeu cultural i localitzar en mapes, en formats diversos i presentats en suport paper i digital, els llocs rellevants, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu per a obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut.	CCLI CAA CEC

Bloc 3: Història.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia. De l'època arcaica a l'època clàssica: fets històrics importants. Pèricles Roma. De la monarquia a la república: fets històrics importants. Juli Cèsar.	BL3.1. Identificar els fets històrics que caracteritzen les etapes de les civilitzacions grega i romana estudiades, les circumstàncies que originen els principals esdeveniments i el paper que exercixen els seus protagonistes, elaborant un eix cronològic.	CCLI CAA CEC

Bloc 4: Mitologia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Principals déus i deesses: l'Olimp. Principals herois i heroïnes: Hèracles i els Heràclides. Els dotze treballs. Els argonautes. Mitologia comparada: mitologia mediterrània i mitologia nòrdica	BL4.1. Identificar els diferents déus i deesses i herois i heroïnes de la mitologia grecollatina a través dels seus atributs, els trets que els caracteritzen i el seu àmbit d'influència i establir comparacions amb altres mitologies antigues per a evidenciar la similitud entre estes	CCLI CAA CEC

Bloc 5: Art.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
La ceràmica grega. Etapes, característiques i tipus de vasos. Representacions mitològiques en la ceràmica. Realització d'una fitxa tècnica de, almenys, un vas de cada etapa. Característiques de l'arquitectura grega: l'Acròpolis. Característiques de l'arquitectura romana: l'arc de triomf, el panteó, la basílica, el fòrum. Presència de la civilització clàssica en les manifestacions artístiques actuals.	BL5.1. Reconèixer les característiques essencials de l'art grec i romà, i la seua funcionalitat i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics. B.5.2. Identificar els principals monuments i obres d'art clàssics del patrimoni espanyol, organitzant-los en un eix cronològic i localitzant-los en un mapa.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

Bloc 6: Societat i vida quotidiana.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Vida quotidiana: Indumentària i higiene. Relació amb l'estatus social. <i>Ab ovo usque ad mala</i>: aliments i begudes. El banquet/el <i>symposium</i>. L'educació de xiquets i xiquetes. Els jocs. Les hores, els dies i els mesos. La jornada diària. Clients i patrons a Roma	BL6.1. Descriure la indumentària grecoromana, relacionant-la amb l'estatus social, els aliments i begudes i els mètodes d'higiene propis del món grecoromà, contrastant-ho tot amb l'actualitat, per a establir les semblances i les diferències amb la nostra civilització. B.6.2. Comparar el sistema educatiu a Grècia i a Roma amb l'actual, establint les diferències que hi havia entre l'educació dels xiquets i de les xiquetes, i relacionar els diferents tipus de jocs, buscant correlats amb els actuals, per a evidenciar l'herència grecoromana. BL6.3. Reconèixer en el nostre sistema actual del còmput del temps el deute a la civilització grecoromana, establint correlats entre diverses llengües modernes, el llatí i la llengua pròpia i planificar una jornada diària d'un personatge grec o romà, comparant-la amb la nostra jornada diària.	CCLI CAA CSC CCLI CAA CSC CEC CCLI CAA CSC CEC

Bloc 7: Llengua/lèxic.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Llengua. tipus d'escriptura: pictogràfica, sil·làbica, alfabètica. Alfabet llatí i grec. Llengües romàniques i no romanços de la Península. Localització geogràfica. Lèxic Presència i reconeixement d'hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic. Relació amb l'ètim originari. Elaboració de glossaris, segons el nivell.	BL7.1. Distingir l'alfabet llatí i grec, i reconèixer l'herència del primitiu alfabet grec en la resta dels alfabetos actuals. BL7.2. Localitzar en un mapa les llengües romàniques de la península Ibèrica i identificar-hi el substrat lingüístic comú, a partir d'un vocabulari conegut. BL7.3. Reconèixer hel·lenismes i llatinismes del llenguatge comú i de la terminologia científicotècnica d'origen grecollatí en la llengua pròpia i relacionar-los amb les paraules llatines o gregues originàries per a utilitzar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CMCT CAA

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

A) ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

Com que es tracta del primer any que es cursa la matèria en aquest nivell, s'ha considerat que els llibres de text existents no s'adapten a les característiques ni la edat de l'alumnat. Per aquesta raó es va a fer una distribució dels continguts sense fer referència a cap unitat didàctica, ja que l'alumnat treballarà amb fitxes i material que la professora donarà a començament del curs..

1ª AVALUACIÓ.

Llengua

- Els tipus d'escriptura: pictogràfica, sil·làbica, alfabètica.
- Alfabet llatí i grec.
- Llengües romàniques i no romanços de la Península. Localització geogràfica.
- Hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i tècnic-científic.

Mitologia

- Els déus preolímpics. Genealogia.
- Els déus olímpics: Hades.

- Mites dels inferns: Persèfone. Personatges infernals.
- Relació amb la mitologia nòrdica.

Art

- La ceràmica grega.

Geografia

- Mapes de Grècia i Roma, relacionats amb els personatges d'Enees i Ulisses.

2ª AVALUACIÓ

Mitologia

- Déus olímpics: Zeus. Hera. Els fills de Zeus. Hèrcules i els dotze treballs.
- Perseu.

Història

- La Grècia de Pèricles. Fets importants de la història de Grècia.

Art

- Arquitectura grega. El Partenó.

Vida quotidiana

- Els aliments a Grècia i Roma: el banquet i el symposium.
- La jornada. Classes socials a Grècia i Roma.

3ª AVALUACIÓ

Mitologia

- Els argonautes.
- Ròmul i Rem.

Història

- La Roma d'August. Fets importants de la història de Roma.

Art

- Arquitectura romana: l'arc de triomf, el fòrum, la basílica. El Panteó.
- La pintura a Grècia i Roma.

Vida quotidiana

- La indumentària i la higiene en Grècia i Roma.
- L'educació a Grècia i Roma. Els jocs infantils.
- El temps: les hores i el calendari.

La presència de la civilització clàssica en les manifestacions artístiques actuals es veurà al llarg del curs i en las visites programades com a activitats fora del centre. També es tractarà en cada tema la qüestió d'etimologia, realitzant constants exercicis amb el vocabulari i els ètims.

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A) METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

La metodologia emprada en aquest primer curs, atenent a l'edat i el context, haurà de ser activa, motivadora i molt pràctica.

Es partirà, en un primer moment, d'una explicació de la professora recolzada amb informació escrita, projeccions d'esquemes o d'imatges que ajuden a entendre els conceptes explicats.

A continuació es realitzaran exercicis diferents sobre el tema tractat mitjançant fitxes de complexitat diversa (sempre adaptades als diferents nivells de l'alumnat) i que impliquen un treball d'investigació o de recerca de la informació sol·licitada. Es tractarà de crear un interès a l'hora de realitzar les activitats, donant autonomia a l'alumnat i proporcionant-li l'accés als materials necessaris: bibliografia, diccionaris, recerca a través d'Internet.

Tots els temes (excepte el de l'alfabet) es veuran a partir de personatges mitològics que formen part dels continguts de la matèria. Es una manera d'acostar l'alumnat a les civilitzacions grega i romana a través de fàbules i mites, que atrauen la seua atenció per a arribar a conèixer el marc geogràfic (mitològic i real), els fets històrics, la vida quotidiana, etc.

Sempre que el tema ho permeta es realitzarà un taller que ajude a comprendre la totalitat dels continguts. Així es realitzaran “manualitats” que ajuden a practicar l’escriptura en alfabet grec, reproduccions de frescos amb diferents temàtiques, tallers de cuina, d’indumentària, maquetes de temples. S’ha considerat que aquesta part pot resultar més atractiva per a l’alumnat que presente necessitats específiques de suport a l’ensenyament.

B) ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.

Al treball realitzat en classe s’ha d’afegir la utilització d’altres recursos: les TIC, ja mencionades, la pissarra electrònica (en cas de poder accedir a l’aula), visionat de pel·lícules i jocs informàtics. Durant el present curs serà més difícil treballar amb Internet, donat que l’aula està sempre ocupada, per tant s’intentarà treballar a la biblioteca, quan no estiga ocupada amb les classes de desdoblament que ara s’hi imparteixen.

Com altres anys es participarà en activitats fora o dins del centre (a través d’Internet) que formen part dels recursos didàctics a l’abast dels ensenyants i estudiants de llengües clàssiques.

També es proposa la realització de tallers setmanals en una hora fora de l’horari escolar, el que s’havia recollit dins del contracte-programa com una hora d’excel·lència, el curs passat no es va poder realitzar i esperem que el present sí que es pugui dur a terme. Aquests tallers estaran també destinats a l’alumnat de 2n., 3er. i 4t. (Cultura Clàssica) i 4t. (matèria Llatí) i consistiran en la realització de materials relacionats amb les matèries: cuina, indumentària, literatura, monedes romanes. Es pot continuar amb el taller de frescos romans, que inclou la cerca de informació i la plasmació posterior en un treball més manual.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Les activitats escolars fora del centre que ací es recullen estan destinades a tots els grups i es poden classificar de dues maneres: unes seran de caràcter fix i altres estaran en funció de les diferents ofertes que proposen els estaments: ajuntament, museus ... Encara que complint els acords de la C.C.P. del centre, aquestes activitats estan limitades a una o dos per curs i nivell, si l’oferta es considera de gran interès es presentarà en el seu moment al Consell Escolar per la seua aprovació.

Aquestes activitats estan destinades a l’alumnat de 1er. i 2n. de batxillerat de Llatí, Grec, Llatí de 4t d’ E.S.O. i la matèria de Cultura Clàssica de 1 er., 2n. i 3er. i 4t. d’ E.S.O.

Durant el present curs es mantindrà la col·laboració amb altres companys i centres per a realitzar activitats en torn a l’associació *Ludere et Discere* de Sagunt (provinent d’un grup de treball de l’antic CEFIRE) que afecten la programació d’aquest departament.

En principi, les activitats previstes al llarg del curs són:

Primer trimestre

- Visita a la València romana o la València Mitològica, destinada a l’alumnat de CULTURA CLÀSSICA de 3er. d’E.S.O. Es realitzarà durant el mes de desembre, una vegada realitzada l’avaluació i s'utilitzarà transport públic, per la qual cosa, el cost de l'activitat serà mínim.

- Visita a les restes romanes de l'aqüeducte de Albarracín-Gea-Cella. Aquesta activitat està destinada a l'alumnat de 3r. i 4t d'E.S.O. (CULTURA CLÀSSICA i LLATÍ). El passat curs es va substituir per la visita a les restes arqueològiques de Lliria per l'elevat cost, però s'intentarà mantindre aquest curs ja que resulta molt formativa per a l'alumnat d'aquests nivells.

Segon trimestre

- Visita a l’aula didàctica de Sagunt, **Domus Baebia**, un aula didàctica única en tota Europa dedicada a la Cultura Clàssica. L’activitat està destinada a l’alumnat de CULTURA CLÀSSICA de 1er. i 2n. d’E.S.O; es realitzarà el dia 8 de març de 2018 amb el següent horari:

10h: Arribada a la domus i divisió en dos grups.

10.15 a 11:45.: Tallers “Escriptura”./ Itinerari Museu de l’Escena Grecollatina.

11.45 a 12:15. Descans

12:15 a 13: 45. Tallers: cada grup farà el taller/itinerari que no haja fet abans

El taller té un cost de 3€ en total i el mitjà de transport serà l'autobús.

- **Ludi Saguntini**: Tallers de Cultura Clàssica a Sagunt i Teatre Grecollatí, **tots els nivells** durant el mes d'abril de 2018. Encara no es disposa de la informació concreta de les representacions, i no es pot especificar quina obra es veurà ni quin dia acudirà l'alumnat de 1er., 2n. 3er., i 4t. L'alumnat de 1er de batxillerat i l'alumne de 2n. de batxillerat acudirán el dia en què es realitzen més activitats en llatí, la jornada *Totum Latine*. Durant el primer trimestre s'haurà de fer la reserva d'entrades per a la representació i l'alumnat haurà de pagar 5€ per entrada i llibre amb el text de l'obra de teatre. S'està plantejant la possibilitat d'assistir a les representacions del matí i la vesprada, però això suposaria un augment en el cost final. La participació als tallers que es farà el mateix dia de la representació també s'abonarà en el primer trimestre per qüestions organitzatives, amb la qual cosa el total a pagar per l'alumne serà de 7 € (en cas de veure només la representació de la vesprada, si es veuen dues obres, no es realitzarà taller). El pagament de l'autobús per al desplaçament es farà durant el segon trimestre.

Altres activitats.

A més de les activitats comentades, com s'ha dit, el departament forma part d'un projecte educatiu per promoure l'estudi de les llengües clàssiques amb el recolzament de l'Administració. Amb aquesta finalitat, un grup de professors i professores de diferents centres ens hem unit per a impulsar i acostar les nostres assignatures als estudiants, promovent activitats conjuntes i incorporant les noves tecnologies en l'aprenentatge del món antic.

Així, moltes de les activitats que es comenten formen part dels objectius de l'associació *Ludere et Discere* per al nou curs escolar. Evidentment, algunes activitats són voluntàries, encara que de gran interès per a l'educació i formació de l'alumnat.

Les activitats previstes per al present curs són:

-Estada al Camp d'Aprenentatge de Tarragona, per l'alumnat de 2ⁿ. d'ESO (especialment els participants al concurs Odissea del curs anterior. Aquesta activitat es realitza juntament amb altres centres de València i Castelló. La data prevista és del 15 al 17 de gener de 2018.

- Participació al concurs **Odissea**; es tracta un concurs *on line*, que es realitza durant el mes de febrer i que no implica pèrdues de classe, ja que es pot fer a les hores del pati i, en cas de passar a la final, dimecres per la vesprada. L'alumnat ja ha participat en altres ocasions i els bons resultats fan que cada any hi participe un nombre major de grups.

- Participació al concurs de vídeos en llatí o sobre temes relacionats amb la cultura clàssica. Aquest curs s'intentarà fer un vídeo amb l'alumnat de 2n. d'E.S.O. sobre algun mite treballat a classe.

S'ha de fer constar que el nostre alumnat no pot participar en les **Olimpiades** promogudes per la Universitat de València destinades a l'alumnat de 2n. de batxillerat, per trobar-se en inferioritat de condicions, ja que no pot cursar la matèria de grec en el 2n. curs de batxillerat.

S'intentarà participar al llarg del curs amb altres activitats proposades pel departament de Socials amb temàtica relativa al món clàssic.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

L'avaluació serà, com a la resta de matèries, contínua. En cas que algun alumne o alumna necessite un reforç per a confirmar la recuperació de la matèria suspesa al llarg del curs es farà una prova de recuperació a final de curs.

El criteri d'avaluació per a superar el curs serà tindre aprovades, com a mínim, dues de les tres avaluacions, sempre que una de les dues siga la tercera, depenent, en tot cas de l'evolució que cada alumne presente al llarg del curs.

A) CRITERIS D'AVLUACIÓ.

Els criteris d'avaluació queden recollits en el punt 4 juntament amb els continguts de la matèria.

B) INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.

La nota d'avaluació quedarà fixada a partir dels diferents tipus de treballs: fitxes, exposicions orals i escrites, elaboració de maquetes, etc.

A partir de l'experiència en el 3er.curs d'E.S.O. s'ha eliminat el sistema de proves puntuals per tal de motivar i "premiar" el treball diari, així es valorarà de la mateixa manera els coneixements demostrats en les activitats, la realització de feines específiques (com s'ha dit per mitjà d'escrits, exposicions orals o a través de les TIC), el treball individual relacionat amb les competències bàsiques i el comportament general en el context del grup.

C) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

La qualificació es realitzarà a partir de les activitats realitzades a classe, a casa o en activitats fora del centre. S'ha de remarcar que l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final.

En les proves escrites es descomptarà un 0,20 punts per falta d'ortografia, sempre que no s'haja rectificat al llarg de l'avaluació. Aquestes faltes no s'acumularan de forma negativa quan es donen més d'una vegada i es marcaran en els treballs per tal que l'alumne rectifiqui la falta.

L'assistència a itineraris o visites de l'assignatura durant el curs es valorarà positivament a l'avaluació en l'aspecte procedimental; en cas que un alumne o alumna no pugui realitzar la visita podrà realitzar un treball alternatiu sobre el mateix tema per tal de poder ser avaluat en aquest aspecte.

D) ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.

Dins les activitats que es realitzen tant a classe com fora del centre, hi ha una sèrie d'exercicis, proves, treballs d'investigació (ja siga bibliogràfica o a través de les TIC) que serviran de reforç i ampliació als temes tractats a classe. El material que es treballarà és molt ampli, ja que, encara que aquest curs no s'utilitzarà un llibre de text, es poden utilitzar recursos de les editorials amb què s'ha treballat altres anys com poden ser les fitxes complementàries que ajuden a reforçar o ampliar els conceptes estudiats.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

L'alumnat amb necessitats especials haurà de cursar la matèria amb la resta de la classe, cosa relativament fàcil donat el nombre d'alumnes que la cursen. Es reforçarà l'assoliment dels objectius mínims mitjançant fitxes adequades als diferents nivells, exercicis de diferents continguts (no només basats en la expressió lingüística) i una avaluació adaptada a l'assoliment de les competències bàsiques per part de cada alumne o alumna.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

A) FOMENT DE LA LECTURA. COMPRESIÓ LECTORA. EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA.

Des del departament de Clàssiques es fomenta la lectura des de diferents perspectives per a tots els cursos impartits:

- lectura de textos, que poden ser del llibre o aportats per la professora, en el cas del llibre es tracta de textos d'autors clàssics.

- assistència a representacions teatrals amb la lectura prèvia de l'obra.
- participació en concursos que impliquen una preparació bibliogràfica.
- realització de tallers de premsa i literatura.
- participació en concursos que impliquen una preparació prèvia (amb lectura de textos) i una expressió escrita posterior.

B) COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL. TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ.

Com ja s'ha comentat, una de les dues classes setmanals es farà en un aula amb ordinadors, així es fomenta l'ús de les T.I.C. Dins de la metodologia emprada en cada unitat hi haurà una part de les activitats amb exercicis que promouen la utilització de les TIC, com la preparació de presentacions en word, power point, etc.

El professorat de llengües i cultura clàssiques han portat a terme en els últims anys una feina molt productiva en l'àmbit de les TIC, així hi ha una profusió de pàgines web, blogs, etc que es poden fer servir a les classes.

Amés, durant el mes de gener o febrer (i com a activitat complementària) es realitza un concurs *on line* a les comunitats de València, Galícia, Catalunya, Aragó i Valladolid, en el qual poden participar també alumnes d'aquest nivell educatiu.

C) EMPRENEDORIA.

Amb les diferents activitats realitzades (tant a classe com fora del centre), s'intenta potenciar l'habilitat de l'alumnat per transformar les idees en actes, es a dir, posar en pràctica la seua creativitat, fomentar la capacitat d'innovació, assumir riscos, i planificar i gestionar diversos projectes.

Tenen especial importància en aquest aspecte els tallers que es realitzaran al llarg del curs.

D) EDUCACIÓ CÍVICA I CONSTITUCIONAL.

En aquest apartat es recull el que ja s'expressava en anterior programacions com a temes transversals:

Educació per a la convivència: l'estudi de la llengua i la seua evolució serveix per a reconèixer els múltiples lligams d'unió que existeixen entre la nostra cultura i la d'altres països europeus. A la vegada, afavoreix l'acostament a la interculturalitat i la globalització. La diversitat de sacerdots i manifestacions religioses en Roma potencia la tolerància en l'àmbit religiós.

Educació per a la pau: el coneixement de la geografia i història antigues, així com els diferents temes sobre la vida quotidiana a l'antiguitat ajuda a entendre millor les similituds i les diferències de les distintes nacionalitats i potencia un ambient de tolerància entre els pobles.

Educació mediambiental: es deu aconseguir un compromís personal en la conservació de les restes de la herència llatina en el nostre entorn i en el respecte pel patrimoni heretat de l'antiguitat.

Educació per a la política: valorar el sistema polític democràtic i els seus orígens en l'antiga Grècia front a la tirania que suposava els altres sistemes. Promoure el coneixement d'altres formes d'organització de l'estat a través de l'estudi de l'origen i evolució de les formes de govern en l'antiga Grècia i Roma.

Educació no sexista. Valorar l'evolució social i dels drets de les dones i de la infància respecte a la situació de llibertat limitada que tenien en la antiga Grècia i Roma.

Educació per a la salut: l'estudi de la importància de la higiene i les diferents maneres de cuidar el cos (esports, oci) en la antiguitat ens farà valorar la idea de la cura del cos i de la ment per afavorir la nostra realització com a persones.

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

[Aquest apartat serà comú per a totes les matèries que imparteix el departament]

Després de cada avaluació, al temps que es fa una revisió dels resultats de l'alumnat, resulta necessari fer una avaluació de la pràctica docent en relació a aquests resultats per tal de valorar possibles canvis en les estratègies d'aprenentatge. Aquesta avaluació es farà en diferents aspectes:

- **CONTINGUTS I OBJECTIUS.** Correspondència amb els objectius programats. Eficàcia en la consecució de les capacitats. Adequació temporal dels continguts.
- **METODOLOGIA.** Adequació de la metodologia al grup d'alumnes. Adequació de la metodologia a l'alumnat amb necessitats especials. Eficàcia de la metodologia.
- **AVALUACIÓ.** Coneixement per part de l'alumnat dels criteris d'avaluació i dels instruments de qualificació. Possibles reclamacions de qualificacions. Correspondència de les qualificacions amb la programació. Comparació de les qualificacions amb la resta del professorat (sessió d'avaluació).
- **RECURSOS.** Idoneïtat dels materials (ja siguin llibres de text, fitxes complementàries, exercicis puntuals, etc.). Utilització de la totalitat de recursos disponibles. Organització òptima de l'espai físic.

A final de curs es realitzarà una enquesta anònima per tal de poder introduir modificacions en cursos posteriors i que pot incloure els següents ítems (es pot canviar en funció de l'evolució al llarg del curs):

	1	2	3	4	5
1. T'ha resultat interessant la matèria?					
2. T'ha resultat eficaç la metodologia?					
3. T'han paregut adequades i suficients les activitats en cada tema?					
4. T'ha paregut adequat el sistema d'avaluació i qualificació?					
5. Has rebut l'atenció necessària al llarg del curs?					
6. Has tingut la informació necessària sobre el sistema d'avaluació i qualificació?					
7. T'ha resultat útil la matèria en la teua formació?					
8. Ha sigut agradable l'ambient de classe i la relació entre l'alumnat i alumnes-professora?					
9. Ha sigut la matèria com l'esperaves?					
10. Quins aspectes de la matèria t'han paregut més interessants?					
11. Què canviaries?					
12. Altres comentaris					

Curs 2n. ESO

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA O MATÈRIA

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA O MATÈRIA I ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ

Aquests dos punts són comuns per als cursos 1er., 2n., 3er. i 4t. per la qual cosa no es repeteix el ja indicat amb anterioritat.

4. CONTINGUTS

Bloc 1: Elements transversals a l'assignatura.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Participació en debats, col·loquis o entrevistes sobre qualsevol dels temes que puguin suscitar interès: el paper de la dona en la societat, les classes socials, el sistema polític, la família, el respecte pel patrimoni, etc. Utilització d'estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació; normes de cortesia, etc. i del respecte en l'ús del llenguatge. Elaboració de treballs d'investigació i/o exposicions, de forma individual o en grups cooperatius, sobre: la pervivència d'allò mític en les diferents manifestacions artístiques; la pervivència del lèxic grecollatí en la llengua pròpia; el patrimoni; la influència de l'organització política i social, etc. Aplicació de les estratègies de busca d'informació variada sobre lèxic, vida quotidiana, patrimoni, pervivència de la cultura clàssica en diferents àmbits, etc. en diverses fonts i pàgines web especialitzades, wikis, blogs i diccionaris en línia, utilitzant estratègies de filtratge en la busca de la informació, i selecció de la informació, síntesi, presentació de continguts, procediments de cites i parafrasi, de bibliografia i de bibliografia web. Iniciativa i innovació en la realització de projectes. Perseverança i flexibilitat davant de les decisions adoptades. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de les tasques i projectes de la matèria. Avaluació dels processos i resultats. Assumpció de l'error com a oportunitat. Assumpció de distints rols en equips de treball. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement de tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Creació i edició de produccions audiovisuals amb dramatitzacions o diàlegs creats per l'alumne mateix, aplicant els continguts gramaticals, sintàctics i lèxics estudiats. Utilització de presentacions multimèdia per a exposar treballs realitzats de forma individual o en grup. Ús de les ferramentes més comunes de les TIC. Comunicació amb la resta del grup o intercentres. Ús dels servicis de la web social: blogs, wikis, fòrums, pàgines web, correu electrònic, etc. Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions	BL1.1. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori. BL1.2. Buscar i seleccionar informació de forma contrastada en diverses fonts, documents de text, imatges, vídeos, etc., i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, i registrar-la en paper de forma acurada o emmagatzemar-la digitalment, per a ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant-ne adequadament la procedència. BL1.3. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes; tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleeses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenrotllament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives. BL1.4. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-los a canvis imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts. BL1.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies. BL1.6. Crear i editar produccions audiovisuals o presentacions multimèdia, servint-se d'imatges i text, amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori per a la presentació de treballs, i saber com aplicar els diferents tipus de llicències. BL1.7. Col·laborar i comunicar-se per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartint informació i continguts digitals i utilitzant les ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge. Aplicar bones formes de conducta en la comunicació i previndre, denunciar i protegir altres de les males pràctiques com el ciberassetjament. BL1.8. Reconèixer els estudis i professions vinculats amb els coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanen per a relacionar-les amb les seues fortaleeses i preferències.	CCLI CAA CCLI CAA CD SIEE SIEE SIEE CAA CSC CD CD CSC SIEE CSC

Bloc 2: Geografia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: segle de Pèricles i època d'August.	BL2.1. Identificar els marcs geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el seu apogeu cultural i localitzar en mapes, en formats diversos i presentats en suport paper i digital, els llocs rellevants, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu per a obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut.	CLI CAA CEC

Bloc 3: Història

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia. De l'època clàssica a l'hel·lenisme: fets històrics importants. Alexandre el Gran. Roma. De la república a l'imperi. La pau d'August. Fets històrics importants. August.	BL3.1. Relacionar els fets històrics que caracteritzen les etapes de les civilitzacions grega i romana estudiades i explicar les circumstàncies que originen els principals esdeveniments i el paper que exerceixen els seus protagonistes, elaborant un eix cronològic.	CCLI CAA CEC

Bloc 4: Mitologia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Principals déus i deesses del panteó grecollatí. Principals herois i heroïnes: la casa d'Atreu i el cicle tebà. La guerra de Troia i les seues seqüeles. Comparació entre els herois i heroïnes de la mitologia clàssica i els actuals. Principals mites. Comparació amb altres mitologies antigues: Egipte i Mesopotàmia. La mitologia grecollatina en les arts plàstiques.	BL4.1. Identificar els diferents déus i deesses i herois i heroïnes de la mitologia grecollatina a través dels seus atributs, els trets que els caracteritzen i el seu àmbit d'influència i establir comparacions amb altres mitologies antigues i entre els herois actuals i els mitològics per a percebre la influència de la tradició clàssica en la cultura universal.	CCLI CAA CEC

Bloc 5: Art.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia: Estils arquitectònics; temples i teatres: característiques i funcions; l'escultura. Roma: Monuments religiosos i civils: característiques i funcions; l'escultura. Característiques del mosaic romà. Representacions mitològiques en el mosaic. Realització d'una fitxa tècnica de les obres d'art. Presència de la civilització clàssica en les manifestacions artístiques actuals.	BL5.1. Reconèixer les característiques essencials de l'art grec i romà, i la seua funcionalitat i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics. BL5.2. Identificar els principals monuments i obres d'art clàssics del patrimoni espanyol organitzant-los en un eix cronològic i localitzant-los en un mapa.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

Bloc 6: Societat i vida quotidiana.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Vida quotidiana: El matrimoni a Grècia i a Roma. El gineceu/l'androceu. Els ritus de pas. El naixement, la infància i la mort: les amfidromies i les apatúries a Grècia; el <i>dies lustricus</i> a Roma. Mites i divinitats relacionats amb el naixement, la infància i la mort. El còmput del temps. Instruments de mesura. El	BL6.1. Explicar la cerimònia del matrimoni a Grècia i a Roma, destacant les diferències entre hòmens i dones, i la funció d'este en la societat grecoromana, per a evidenciar les diferències i semblances amb l'actualitat. BL6.2. Descriure les característiques que envolten el naixement, el món de la infància i el món de la mort a Grècia i a Roma, i relacionar	CCLI CAA CSC CEC CCLI CAA CSC

calendari. Mites i divinitats relacionats amb el temps.	els ritus corresponents, per a evidenciar quins aspectes hem heretat d'estes civilitzacions. BL6.3. Relacionar el calendari grec i el romà entre si, establint les diferències, comparar el calendari romà amb l'actual i identificar els diferents instruments de mesura del temps, per a evidenciar la pervivència de la civilització grecoromana	CEC CCLI CAA CSC

Bloc 7: Llengua/lèxic.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Llengua. Tipus d'escriptura: pictogràfica, sil·làbica, alfabètica. Alfabet llatí i grec. Llengües romàniques i no romanços de la Península. Localització geogràfica. Lèxic Presència i reconeixement d'hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic. Relació amb l'ètim originari. Elaboració de glossaris, segons el nivell.	BL7.1. Distingir l'alfabet llatí i grec, i reconèixer l'herència del primitiu alfabet grec en la resta dels alfabetos actuals. BL7.2. Localitzar en un mapa les llengües romàniques de la península Ibèrica i identificar-hi el substrat lingüístic comú, a partir d'un vocabulari conegut. BL7.3. Reconèixer hel·lenismes i llatinismes del llenguatge comú i de la terminologia científicotècnica d'origen grecollatí en la llengua pròpia i relacionar-los amb les paraules llatines o gregues originàries per a utilitzar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CMCT CAA CEC

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

A) ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

Com es tracta del segon curs en què es pot estudiar la matèria i els continguts són en una bona part similars, s'ha optat per dividir aquests en unitats que inclouran diferents blocs, de manera que l'assignatura oferisca incentius i novetats a l'alumnat que ja la va cursar l'any anterior.

1ª AVALUACIÓ.

Unitat 1.

- Puer nactus est! El naixement i la infància..
- L'educació a Grècia i Roma.
- Juno Lucina: rituals de naixement..

Unitat 2.

- El matrimoni a Grècia i Roma.
- Què són el gineceu i l'androceu?
- La dona a la societat grega i romana.

Unitat 3.

- Quota hora est? La mesura del temps. El calendari.
- El món d'Hades. Rituals de la mort.
- La jornada de l'home a Grècia i Roma.

2ª AVALUACIÓ

Unitat 4.

- Qui és Pèricles? Atenes al segle V a.C.
- El Partenó. Els teatres a Grècia.
- Atena versus Posidó.

Unitat 5.

- Qui és August? Roma al segle I.
- El Panteó i altres construccions romanes.
- D'on venia Enees? La guerra de Troia.

3ª AVALUACIÓ

Unitat 6.

- On està Alexandria? La figura d'Alexandre el Gran.
- Com es fa un mosaic?
- El cicle Tebà: personatges i literatura. **-L'art**

Unitat 7.

- L'art a Grècia i Roma: Escultura. Pintura.
- El panteó romà.
- Jardí mitològic: un passeig per la mitologia.

Unitat 8.

- Els tipus d'escriptura. L'alfabet grec i llatí.
- A quin metge anem?. Hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge científicotècnic.
- La comèdia grecolatina. Taller de literatura

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A) METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

La metodologia emprada en aquest segon curs, atenent a l'edat, el context i el fet de què part de l'alumnat va cursar la matèria en 1er. d'E.SO., haurà de ser activa, motivadora i molt pràctica.

El punt de partida i d'arribada del curs serà la visualització de la pel·lícula **Golfus de Roma**, que servirà de base per a tractar els diferents temes que es tractaran durant el curs. Aquests temes es veuran amb una explicació de la professora recolzada amb informació escrita (dossier de l'alumnat), projeccions d'esquemes o d'imatges que ajuden a entendre els conceptes explicats. Aquesta informació haurà de ser completada amb exposicions orals per part de l'alumnat sobre cada tema.

A continuació es realitzaran exercicis diferents sobre el tema tractat mitjançant fitxes de complexitat diversa (sempre adaptades als diferents nivells de l'alumnat) i que impliquen un treball d'investigació o de recerca de la informació sol·licitada. Es tractarà de crear un interès a l'hora de realitzar les activitats, donant autonomia a l'alumnat i proporcionant-li l'accés als materials necessaris: bibliografia, diccionaris, recerca a través d'Internet.

Sempre que el tema ho permeta es realitzarà un taller que complementa la informació i el treball per ajudar a comprendre la totalitat dels continguts. Així es realitzaran activitats que impliquen treballs de tipus manual que podran ser exposats al centre en moments puntuals: reproduccions de frescos amb diferents temàtiques, tallers de cuina, d'indumentària, maquetes de temples, mosaics, etc. S'ha considerat que aquesta part pot resultar més atractiva per a l'alumnat que presente necessitats específiques de suport a l'ensenyament, com en la resta de cursos.

Durant el tercer trimestre es realitzarà una activitat per treballar personatges mitològics relacionats amb el món vegetal; la finalitat última és acabar el jardí mitològic que es va iniciar el curs passat, amb informació de cada personatge, la seua història i la vinculació a un arbre o planta determinats, i completar aquesta part amb plantes sempre que siga possible, si no fora possible, es podrà utilitzar fotografies o alguna part d'aquesta planta.

B) ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.

Al treball realitzat en classe s'ha d'afegir la utilització d'altres recursos: les TIC, ja mencionades, la pissarra electrònica (en cas de poder accedir a l'aula, cosa prou difícil el present curs), visionat de pel·lícules i jocs informàtics. Durant el present curs serà més difícil

treballar amb Internet, donat que l'aula està sempre ocupada, per tant s'intentarà treballar a la biblioteca, quan no estiga ocupada amb les classes de desdoblament que ara s'hi imparteixen.

Com altres anys es participarà en activitats fora o dins del centre (a través d'Internet) que formen part dels recursos didàctics a l'abast dels ensenyants i estudiants de llengües clàssiques.

També es proposa la realització de tallers setmanals en una hora fora de l'horari escolar, el que s'havia recollit dins del contracte-programa com una hora d'excel·lència, el curs passat no es va poder realitzar i esperem que el present sí que es pugui dur a terme. Aquests tallers estaran també destinats a l'alumnat de 2n., 3er. i 4t. (Cultura Clàssica) i 4t. (matèria Llatí) i consistiran en la realització de materials relacionats amb les matèries: cuina, indumentària, literatura, monedes romanes. Es pot continuar amb el taller de frescos romans, que inclou la cerca de informació i la plasmació posterior en un treball més manual.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Les activitats complementàries estan recollides en l'apartat corresponent en 1er d'E.S.O.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

L'avaluació serà, com a la resta de matèries, contínua. Com que l'avaluació es fa a partir dels diferents treballs realitzats tant dins com fora de l'aula, en cas que algun alumne o alumna necessite un reforç per a confirmar la recuperació de la matèria suspesa al llarg del curs es demanarà un treball especial que incloga les parts a recuperar a final de curs.

El criteri d'avaluació per a superar el curs serà tindre aprovades, com a mínim, dues de les tres avaluacions, sempre que una de les dues siga la tercera, depenent, en tot cas de l'evolució que cada alumne presente al llarg del curs.

A) CRITERIS D'AVUACIÓ.

Els criteris d'avaluació queden recollits en el punt 4 juntament amb els continguts de la matèria.

B) INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.

La nota d'avaluació quedarà fixada a partir dels diferents tipus de treballs: fitxes, exposicions orals i escrites, elaboració de maquetes, etc.

A partir de l'experiència en el 1er i 3er.curs d'E.S.O. s'ha eliminat el sistema de proves puntuals per tal de motivar i "premiar" el treball diari, així es valorarà de la mateixa manera els coneixements demostrats en les activitats, la realització de feines específiques (com s'ha dit per mitjà d'escrits, exposicions orals o a través de les TIC), el treball individual relacionat amb les competències bàsiques i el comportament general en el context del grup.

C) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

La qualificació es realitzarà a partir de les activitats realitzades a classe, a casa o en activitats fora del centre. S'ha de remarcar que l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final.

En les proves escrites es descomptarà un 0,20 punts per falta d'ortografia, sempre que no s'haja rectificat al llarg de l'avaluació. Aquestes faltes no s'acumularan de forma negativa quan es donen més d'una vegada i es marcaran en els treballs per tal que l'alumne rectifiqui la falta.

L'assistència a itineraris o visites de l'assignatura durant el curs es valorarà positivament a l'avaluació en l'aspecte procedimental; en cas que un alumne o alumna no pugui realitzar la

visita podrà realitzar un treball alternatiu sobre el mateix tema per tal de poder ser avaluat en aquest aspecte.

D) ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.

Dins les activitats que es realitzen tant a classe com fora del centre, hi ha una sèrie d'exercicis, proves, treballs d'investigació (ja siga bibliogràfica o a través de les TIC) que serviran de reforç i ampliació als temes tractats a classe. El material que es treballarà és molt ampli, ja que, encara que aquest curs no s'utilitzarà un llibre de text, es poden utilitzar recursos de les editorials amb què s'ha treballat altres anys com poden ser les fitxes complementàries que ajuden a reforçar o ampliar els conceptes estudiats.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

L'alumnat amb necessitats especials haurà de cursar la matèria amb la resta de la classe, cosa relativament fàcil donat el nombre d'alumnes que la cursen. Es reforçarà l'assoliment dels objectius mínims mitjançant fitxes adequades als diferents nivells, exercicis de diferents continguts (no només basats en la expressió lingüística) i una avaluació adaptada a l'assoliment de les competències bàsiques per part de cada alumne o alumna.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

Curs 3r ESO

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA O MATÈRIA.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA O MATÈRIA I ELS CRITERIS D'AVUACIÓ.

Aquests dos punts són comuns per als cursos 1er., 2n. 3er i 4t.. per la qual cosa no es repeteix el ja indicat amb anterioritat.

4. CONTINGUTS.

Bloc 1: Elements transversals a l'assignatura.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Participació en debats, col·loquis o entrevistes sobre qualsevol dels temes que puguin suscitar interès: el paper de la dona en la societat, les classes socials, el sistema polític, la família, el respecte pel patrimoni, etc. Utilització d'estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació; normes de cortesia, etc. i del respecte en l'ús del llenguatge. Elaboració de treballs d'investigació i/o exposicions, de forma individual o en grups cooperatius, sobre: la pervivència d'allò mític en les diferents manifestacions artístiques; la pervivència del lèxic grecollatí en la llengua pròpia; el patrimoni; la influència de l'organització política i social, etc. Aplicació de les estratègies de busca d'informació variada sobre lèxic, vida quotidiana, patrimoni, pervivència de la cultura clàssica en diferents àmbits, etc. en diverses fonts i	BL1.1. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori. BL1.2. Buscar i seleccionar informació de forma contrastada en diverses fonts, documents de text, imatges, vídeos, etc., i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, i registrar-la en paper de forma acurada o emmagatzemant-la digitalment en dispositius informàtics i servicis de la xarxa, per a ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant-ne	CCLI CAA CCLI CAA CD

pàgines web especialitzades, wikis, blogs i diccionaris en línia, utilitzant estratègies de filtratge en la busca de la informació, i selecció de la informació, síntesi, presentació de continguts, procediments de cites i paràfrasi, de bibliografia i de bibliografia web. Iniciativa i innovació en la realització de projectes. Perseverança i flexibilitat davant de les decisions adoptades. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de les tasques i projectes de la matèria. Avaluació dels processos i resultats. Assumpció de l'error com a oportunitat. Assumpció de distints rols en equips de treball. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement de tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Creació i edició de produccions audiovisuals amb dramatitzacions o diàlegs creats per l'alumne mateix, aplicant els continguts gramaticals, sintàctics i lèxics estudiats. Utilització de presentacions multimèdia per a exposar treballs realitzats de forma individual o en grup. Ús de les ferramentes més comunes de les TIC. Comunicació amb la resta del grup o intercentres. Ús dels servicis de la web social: blogs, wikis, fòrums, pàgines web, correu electrònic, etc. Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions	adequadament la procedència. BL1.3. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes; tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives. BL1.4. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-los a canvis imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts. BL1.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies. BL1.6. Crear i editar produccions audiovisuals o presentacions multimèdia, servint-se d'imatges i text, amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web, i saber com aplicar els diferents tipus de llicències. BL1.7. Col·laborar i comunicar-se per a construir un producte o tasca col·lectiva, filtrant i compartint informació i continguts digitals i utilitzant les ferramentes de comunicació TIC, servicis de la web social o mòdul en entorns virtuals d'aprenentatge. Aplicar bones formes de conducta en la comunicació i previndre, denunciar i protegir altres de les males pràctiques com el ciberassetjament. BL1.8. Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements del nivell educatiu; analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenvolupament i comparar-les amb les seues pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.	SIEE SIEE SIEE CAA CSC CD CD CSC SIEE CSC

Bloc 2: Geografia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana en el moment del seu apogeu cultural: segle de Pèricles i època d'August; i en el de la seua màxima expansió: conquestes d'Alexandre i època de Trajà.	BL2.1. Identificar els marcs geogràfics de les civilitzacions grega i romana en el seu apogeu cultural i en el territorial i localitzar en mapes, en formats diversos i presentats en suport paper i digital, els llocs rellevants, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu per a obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut.	CCLI CAA CEC

Bloc 3: Història.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia: etapes, fets importants i dones i hòmens rellevants. .Roma: etapes, fets importants i dones i hòmens rellevants. Influència de Grècia a Roma.	BL3.1. Descriure les etapes de les civilitzacions grega i romana i explicar les circumstàncies que originen els principals esdeveniments, i el paper que exercixen els seus protagonistes, elaborant un eix cronològic.	CCLI CAA CEC

Bloc 4: Mitologia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Cosmogonia i cosmologia: les tres generacions de déus. Mites principals. El mite grec de la creació i la seua comparació amb altres religions o creences. Els mites naturals. Relació d'herois i heroïnes. Característiques que els i les definixen. La visió actual de l'heroi en relació amb la concepció antiga. Pervivència de la mitologia en les manifestacions artístiques.	BL4.1. Descriure els déus i deesses pertanyents a les tres generacions, assenyalant les seues característiques i actuacions, relacionar els herois i heroïnes de la mitologia grecolatina, assenyalant els trets que els caracteritzen i el seu àmbit d'influència, i establir comparacions amb altres mitologies antigues i entre els herois actuals i els mitològics per a percebre la influència de la tradició clàssica en la cultura universal.	CCLI CAA CEC

Bloc 5: Art.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia: Art ciclàdic, minoic i micènic. De l'art arcaic a l'hel·lenístic. Característiques i diferències. Roma: L'art etrusc, clàssic i paleocristià. Característiques i diferències. Arquitectura: tipologia dels edificis a Grècia i a Roma. Presència de la civilització clàssica en les manifestacions artístiques actuals.	BL5.1. Reconèixer les característiques essencials de l'art grec i romà, i la seua funcionalitat i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics. BL5.2. Identificar els principals monuments i obres d'art clàssics del patrimoni espanyol, organitzant-los en un eix cronològic i localitzant-los en un mapa.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

Bloc 6: Societat i vida quotidiana.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Grècia: Organització política: Principals formes de govern. Institucions d'època clàssica. Roma: Organització política: Principals formes de govern. Institucions: el <i>cursum honorum</i>. Presència de la civilització clàssica en els sistemes polítics actuals. Organització social a Grècia i Roma: les classes socials. La família: rols dels seus membres; situació de la dona. Comparació/relació amb l'actualitat. Treball i oci: oficis i activitats. Influència en el progrés del món occidental. Els jocs olímpics i la seua relació en el desenvolupament de la identitat social. <i>Panem et circenses</i>.	BL6.1. Comparar les formes d'organització política a Grècia i a Roma, i identificar les seues característiques en el nostre actual sistema polític. BL6.2. Comparar els distints rols assignats als membres de les famílies actuals amb la grega i la romana i identificar els estereotips culturals. BL6.3. Relacionar les principals formes de treball en l'Antiguitat amb els coneixements científics i tècnics de l'època i comparar les antigues formes d'oci amb les actuals.	CCLI CAA CSC CCLI CAA CSC CCLI CAA CSC

Bloc 7: Llengua/lèxic.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Llengua. Tipus d'escriptura: pictogràfica, sil·làbica, alfabètica. Alfabet llatí i grec. L'indoeuropeu: origen comú de les diferents llengües. Llengües romàniques i no romanços de la Península. Localització geogràfica. Lèxic. Presència i reconeixement d'hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic. Relació amb l'ètim originari. Elaboració de glossaris, segons el nivell.	BL7.1. Distingir l'alfabet llatí i grec, i reconèixer l'herència del primitiu alfabet grec en la resta dels alfabetos actuals. BL7.2. Localitzar en un mapa les llengües romàniques de la península Ibèrica i identificar-hi el substrat lingüístic comú, a partir d'un vocabulari conegut. BL7.3. Reconèixer hel·lenismes i llatinismes del llenguatge comú i de la terminologia científicotècnica d'origen grecollatí en la llengua pròpia i relacionar-los amb les paraules llatines o gregues originàries per a utilitzar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CMCT CAA CEC

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

A) ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

Els continguts coincideixen amb els que es consideren els mínims establerts pel ministeri d'educació, tenint en compte que part de l'alumnat ja ha cursat la matèria, s'ha intentat completar la informació i continguts donats en cursos anteriors). S'impartiran al llarg dels tres trimestres com queda recollit a la distribució temporal.

B) DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

1ra. avaluació

Unitat 1. On vivien grecs i romans?

- Marcs geogràfics. De Grècia i Roma.
- El mite de la creació en diferents cultures.

Unitat 2. Qui ens governa a Grècia?

- Les formes de govern a Grècia i la seua evolució. Polis importants.
- Personatges decisius en la història de Grècia.
- La mitologia al carrer: València mitològica.

Unitat 3. Qui ens governa a roma?

- Formes de govern a roma.
- Personatges decisius: els reis, Juli Cèsar, Octavi August.
- Els herois a la mitologia: Jasó i els Argonautes.

2na. avaluació

Unitat 4. Familia Graeca- Familia Romana

- Estructures familiars a Grècia i Roma.
- La dona i els fills.
- Els herois a la mitologia: Perseu i el velló d'or.

Unitat 5. Qui vol ser polític?

- El *cursus honorum* a Roma.
- Els jocs olímpics.
- Els herois a la mitologia: Heracles.

3ª Avaluació

Unitat 6. La jornada de grecs i romans.

- Oficis i activitats de l'home grec i romà.
- L'oci a Grècia i Roma. Edificis d'oci.

- Parlem llatí? Regles de derivació I.

Unitat 7. L'art a Grècia.

- De l'art ciclàdic a l'hel·lenisme.
- Jardí mitològic: un passeig per la mitologia.
- Parlem llatí? Regles de derivació II.

Unitat 8. L'art a Roma.

- Dels etruscs a l'art paleocristià.
- Escrivim i parlem en grec. L'alfabet i hel·lenismes a la nostra llengua.
- Taller de literatura: tragèdia grega, comèdia llatina.

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A) METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

Com en el cas de 2ⁿ. es partirà de la visualització de la pel·lícula Golfus de Roma, on apareixen reflectits els temes que s'han d'estudiar al llarg del curs.

Els sistema de classes estarà basat en la intervenció i participació per part de l'alumnat de manera activa, amb textos (clàssics i actuals recollits en un dossier) i altres activitats de diferent tipus : utilització de TIC, exposicions orals, elaboració de murals, etc. També es preveu la intervenció d'alumnat d'altres cursos per a tractar alguns temes, de manera que hi haja una interrelació de l'alumnat de Cultura Clàssica (especialment 2ⁿ. i 3er.)

B) ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Al treball realitzat en classe s'ha d'afegir la utilització d'altres recursos: les TIC, ja mencionades, la pissarra electrònica (en cas de poder accedir a l'aula), visionat de pel·lícules i jocs informàtics.

Com altres anys es participarà en activitats fora o dins del centre (a través d'Internet) que formen part dels recursos didàctics a l'abast dels ensenyants i estudiants de llengües clàssiques.

També es proposa la realització de tallers al llarg del curs que consistiran en la realització de materials relacionats amb els temes tractats: cuina, indumentària, literatura, monedes romanes.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Les activitats complementàries estan recollides en l'apartat corresponent en 1er d'E.S.O.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

L'avaluació serà, com a la resta de matèries, contínua. En cas que algun alumne o alumna necessite un reforç per a confirmar la recuperació de la matèria suspesa al llarg del curs es farà una prova de recuperació a final de curs.

El criteri d'avaluació per a superar el curs serà tindre aprovades, com a mínim, dues de les tres avaluacions, sempre que una de les dues siga la tercera, depenent, en tot cas de l'evolució que cada alumne presente al llarg del curs.

A) CRITERIS D'AVAUACIÓ.

Els criteris d'avaluació queden recollits en punt 4 juntament amb els continguts de la matèria.

B) INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ.

La nota d'avaluació quedarà fixada a partir dels diferents tipus de treballs.

Ja fa dos cursos que es va eliminar el sistema de proves puntuals per tal de motivar i "premiar" el treball diari, així es valora de la mateixa manera els coneixements demostrats en les activitats, la realització de feines específiques (per mitjà d'escrits, exposicions orals o a través de les TIC), el treball individual relacionat amb les competències bàsiques i el comportament general en el context del grup.

C) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

A més dels conceptes continguts en l'apartat anterior, l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final.

En les proves escrites es descomptarà un 0,20 punts per falta d'ortografia. Aquestes faltes no s'acumularan de forma negativa quan es donen més d'una vegada i es marcaran en els treballs per tal que l'alumne rectifiqui la falta.

L'assistència a itineraris o visites de l'assignatura durant el curs es valorarà positivament a l'avaluació en l'aspecte procedimental; en cas que un alumne o alumna no pugui realitzar la visita podrà realitzar un treball alternatiu sobre el mateix tema per tal de poder ser avaluat en aquest aspecte.

D) ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.

Dins les activitats que es realitzen tant a classe com fora del centre, hi ha una sèrie d'exercicis, proves, treballs d'investigació (ja siga bibliogràfica o a través de les TIC) que serviran de reforç i ampliació als temes tractats a classe. El material que proposa l'editorial també compta amb unes fitxes complementàries que ajuden a reforçar o ampliar els conceptes estudiats.

També es pot utilitzar, tant a casa com al centre, el CD que acompanya el llibre de text i que bàsicament està centrat en aquest tipus d'activitats. S'utilitzarà l'aula d'informàtica al llarg del curs, per tal de treballar aquest aspecte.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

L'alumnat amb necessitats especials haurà de cursar la matèria amb la resta de la classe. Es reforçarà l'assoliment dels objectius mínims mitjançant fitxes adequades als diferents nivells, exercicis de diferents continguts (no només lingüístics) i una avaluació adaptada a l'assoliment de les competències bàsiques per part de cada alumne o alumna.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O.

Curs 4t. d'E.S.O.

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA O MATÈRIA.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA O MATÈRIA I ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ.

Aquests dos punts són comuns per als cursos 1er., 2n. 3er i 4t. per la qual cosa no es repeteix el ja indicat amb anterioritat.

4. CONTINGUTS.

Bloc 1: Elements transversals a l'assignatura.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Participació en debats, col·loquis o entrevistes sobre qualsevol dels temes que puguin suscitar interès: el paper de la dona en la societat, les classes socials, el sistema polític, la família, el respecte pel patrimoni, etc. Utilització d'estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació; normes de cortesia, etc. i del respecte en l'ús del llenguatge. Elaboració de treballs d'investigació i/o exposicions, de forma individual o en grups cooperatius, sobre: la pervivència d'allò mític en les diferents manifestacions artístiques; la pervivència del lèxic grecollatí en la llengua pròpia; el patrimoni; la influència de l'organització política i social, etc. Aplicació de les estratègies de busca d'informació variada sobre lèxic, vida quotidiana, patrimoni, pervivència de la cultura clàssica en diferents àmbits, etc. en diverses fonts i pàgines web especialitzades, wikis, blogs i diccionaris en línia, utilitzant estratègies de filtratge en la busca de la informació, i selecció de la informació, síntesi, presentació de continguts, procediments de cites i paràfrasi, de bibliografia i de bibliografia web. Iniciativa i innovació en la realització de projectes. Perseverança i flexibilitat davant de les decisions adoptades. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de les tasques i projectes de la matèria. Avaluació dels processos i resultats. Assumpció de l'error com a oportunitat. Assumpció de distints rols en equips de treball. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement de tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Creació i edició de produccions audiovisuals amb dramatitzacions o diàlegs creats per l'alumne mateix, aplicant els continguts gramaticals, sintàctics i lèxics estudiats. Utilització de presentacions multimèdia per a exposar treballs realitzats de forma individual o en grup. Ús de les ferramentes més comunes de les TIC. Comunicació amb la resta del grup o intercentres. Ús dels servicis de la web social: blogs, wikis, fòrums, pàgines web, correu electrònic, etc. Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions.	BL1.1. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori. BL1.2. Buscar i seleccionar informació de forma contrastada en diverses fonts, documents de text, imatges, vídeos, etc., i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, i registrar-la en paper de forma acurada o emmagatzemant-la digitalment en dispositius informàtics i servicis de la xarxa, per a ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant-ne adequadament la procedència. BL1.3. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes; tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les seues fortaleces i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenrotllament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives. BL1.4. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats; adaptar-los a canvis imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats; avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts. BL1.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies. BL1.6. Crear i editar produccions audiovisuals o presentacions multimèdia, servint-se d'imatges i text, amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web, i saber com aplicar els diferents tipus de llicències. BL1.7. Col·laborar i comunicar-se per a construir un producte o tasca col·lectiva, filtrant i compartint informació i continguts digitals i utilitzant les ferramentes de comunicació TIC, servicis de la web social o mòdul en entorns virtuals d'aprenentatge. Aplicar bones formes de conducta en la comunicació i previndre, denunciar i protegir altres de les males pràctiques com el ciberassetjament. BL1.8. Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements del nivell educatiu; analitzar els coneixements, habilitats	CCLI CAA CCLI CAA CD SIEE SIEE SIEE CAA CSC CD CD CSC SIEE CSC

	i competències necessàries per al seu desenrotllament i comparar-les amb les seues pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.	

Bloc 2: Geografia.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana al llarg de la seua història. Relació amb altres cultures.	BL2.1. Identificar els diferents marcs geogràfics de les civilitzacions grega i romana al llarg de la seua història, localitzant en mapes, en formats diversos i presentats en suport paper i digital, els llocs rellevants utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu per a obtindre informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut.	CCLI CAA CEC

Bloc 3: Història.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Etapes de la història de Grècia i Roma: característiques, fets importants, relacions amb altres civilitzacions, i dones i hòmens rellevants. Grups socials a Grècia i Roma: característiques i evolució. Presència de la civilització clàssica en l'organització social. La romanització d'Hispania: causes, fases i influència posterior.	BL3.1. Descriure les etapes de les civilitzacions grega i romana i explicar les circumstàncies que originen els principals esdeveniments i el paper que exercixen els seus protagonistes, elaborant un eix cronològic. BL3.2. Comparar les formes d'organització social de Grècia i Roma i la situació jurídica i social dels esclaus i de la dona i identificar les seues característiques en el nostre actual sistema social, avaluant de forma crítica la seua vigència. BL3.3. Explicar les causes, fases i conseqüències de la romanització d'Hispania, il·lustrant amb exemples els aspectes fonamentals que han influït en la història posterior del nostre país.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CSC CCLI CSC CEC

Bloc 4: Religió.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Principals déus i deesses del panteó grecollatí. Principals herois i heroïnes. Comparació entre els herois i heroïnes de la mitologia clàssica i els actuals. Principals mites. Comparació amb altres mitologies antigues. Principals característiques de la religió grecollatina. Comparació amb la religiositat actual. La religió oficial i els cultes privats a Roma. Manifestacions esportives de la Grècia clàssica. Comparació amb les actuals.	BL4.1. Identificar els déus i deesses i herois i heroïnes de la mitologia grecollatina, i establir comparacions significatives amb els actuals per a percebre la pervivència dels arquetips mítics, referents de la cultura universal. BL4.2. Descriure les característiques de la religió grecollatina i les diferències amb els cultes privats a Roma, i comparar les manifestacions esportives a Grècia amb les actuals.	LI CAA CEC CCLI CAA CSC

Bloc 5: Art.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Art grec Arquitectura: estils arquitectònics. Característiques i funcions. L'escultura. Art romà. Arquitectura: les obres públiques. Característiques i funcions. L'escultura. Presència de la civilització clàssica en les arts i en les ciències.	BL5.1. Reconèixer les característiques essencials de l'art grec i romà, i la seua funcionalitat i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics. BL5.2. Identificar els principals monuments clàssics del patrimoni espanyol i europeu i les obres públiques romanes i organitzar-los en un eix cronològic i localitzar-los en un mapa.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

Bloc 6: Literatura.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Els gèneres literaris: Èpica, lírica i teatre: característiques. Autors i obres representatius. Situació en eixos cronològics. Identificació i descripció dels gèneres en textos grecollatins traduïts. Presència de la civilització clàssica en la literatura i el pensament.	BL6.1. Llegir comprensivament fragments literaris seleccionats de totes les èpoques, reconeixent en els textos d'autors i autores grecollatins les característiques dels gèneres i en els textos d'autors i autores posteriors la pervivència de temes, motius o personatges de la tradició grecollatina, per a evidenciar una base cultural europea comuna.	CCLI CAA CEC

Bloc 7: Llengua/lèxic.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Llengua Alfabet llatí i grec. L'indoeuropeu: origen comú de les diferents llengües. Llengües romàniques i no romanços d'Espanya i d'Europa. Localització geogràfica. Lèxic Identificació i explicació d'hel·lenismes i llatinismes en llengües modernes a partir de l'ètim originari. Presència i reconeixement d'hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científicotècnic en la llengua de l'estudiant. Relació amb l'ètim originari. Composició i derivació. Elaboració de glossaris, segons el nivell	BL7.1. Distingir l'alfabet llatí i grec, i reconèixer l'herència del primitiu alfabet grec en la resta dels alfabetos actuals. BL7.2. Localitzar en un mapa les llengües indoeuropees, els idiomes moderns que se'n deriven i les llengües romàniques, i identificar-hi el substrat lingüístic comú, a partir d'un vocabulari donat. BL7.3. Explicar l'evolució de paraules de la llengua llatina a les llengües d'ús, aplicant les regles d'evolució fonètica i classificant-les en cultismes i paraules patrimonials per a reconèixer el distint mode d'incorporació al nostre lèxic. BL7.4. Reconèixer hel·lenismes i llatinismes del llenguatge comú i del científicotècnic i deduir el significat a partir de la seua descomposició i l'anàlisi etimològica, per a utilitzar-los amb propietat en contextos d'ús real o simulat.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CMCT CAA CSC

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

A) ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

Els continguts coincideixen amb els que es consideren els mínims establerts pel ministeri d'educació i estan compresos en sis blocs:

Bloc 1: Geografia .

- Marcs geogràfics de les civilitzacions grega i romana al llarg de la seua història.
- Relació amb altres cultures.

Bloc 2: Història.

- Grècia i Roma : etapes històriques , fets importants, relacions amb altres civilitzacions, i dones i hòmens rellevants.
- Grups socials a Grècia i Roma: característiques i evolució.
- Presència de la civilització clàssica en l'organització social.
- La romanització d'Hispania: causes, fases i influència posterior .

Bloc 3: Mitologia.

- Principals déus i deesses del panteó grecollatí.
- Principals herois i heroïnes.
- Comparació entre els herois i heroïnes de la mitologia clàssica i els actuals.
- Principals mites. Comparació amb altres mitologies antigues.
- Principals característiques de la religió grecollatina. Comparació amb la religiositat actual.
- La religió oficial i els cultes privats a Roma.
- Manifestacions esportives de la Grècia clàssica. Comparació amb les actuals.

Bloc 4: Art.

- Grècia: Arquitectura: estils arquitectònics. Característiques i funcions. L'escultura.
- Roma: Arquitectura: les obres públiques. Característiques i funcions. L'escultura.
- Presència de la civilització clàssica en les arts i en les ciències.

Bloc 5: Literatura

- Els gèneres literaris: Èpica, lírica i teatre: característiques.
- Autors i obres representatius. Situació en eixos cronològics.
- Identificació i descripció dels gèneres de textos grecollatins traduïts.
- Presència de la civilització clàssica en la literatura i el pensament.

Bloc 6: Llengua/lèxic.

Llengua.

- Alfabet llatí i grec. L'indoeuropeu: origen comú de les diferents llengües.
- Llengües romàniques i no romanços d'Espanya i d'Europa . Localització geogràfica.

Lèxic.

- Identificació i explicació d'hel·lenismes i llatinismes en llengües modernes a partir de l'ètim originari.
- Presència i reconeixement d'hel·lenismes i llatinismes en el llenguatge comú i el científic-tècnic en la llengua de l'estudiant. Relació amb l'ètim originari.
- Composició i derivació.
- Elaboració de glossaris, segons el nivell.

B) DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

1ra. avaluació

Blocs 1 i 2

2na. avaluació

Blocs 3 i 4

3era. Avaluació

Blocs 5 i 6

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A) METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

L'estudi de la Cultura Clàssica requereix la utilització de fonts específiques per a acostar-se al món de l'antiga Grècia i Roma i que formen part de la metodologia proposada. Aquestes fonts seran de diferents tipus:

- textuals que poden ser d'autors clàssics per tal de posar en contacte l'alumnat amb documents escrits que ens han arribat des de l'antiguitat i d'altres textos actuals (articles, novel·les, poemes, etc) que demostren la presència el món clàssic en la cultura actual.
- visuals, representades per tot un seguit de monuments, escultures i imatges pictòriques que conservem des de l'antiguitat clàssica. També es treballa en aquest sentit amb dibuixos que reconstrueixen imatges del que s'estudia en cada unitat (temples, ciutats, fòrum, acrópolis...) o amb fotografies de les restes arqueològiques conservades.

Amb les diferents activitats que es proposen a l'aula, junt als treballs elaborats pel propi alumnat és possible donar resposta al procés d'ensenyament -aprenentatge, ja que permeten consolidar tant els coneixements programats com les habilitats i procediments pertinents i les actituds i valors significatius relacionats amb cada unitat.

El pla de treball que es pretén seguir (sempre que el grup no demane necessitats especials, que s'aniran aplicant al llarg del curs) és:

1. Realitzar activitats específiques de cada unitat per tal de desenvolupar els continguts d'aquesta.
2. Aprofundir en el tema amb una activitat que amplie una part dels continguts generals (presentacions, vídeos, pel·lícules acompanyades de cine-fòrums o qüestionaris....) .
3. A través de l'observació de fotografies i textos específics realitzar activitats que permeten a l'alumne conèixer el llegat arqueològic que presenta la nostra geografia. En aquest punt també es treballarà amb activitats escolars fora del centre, amb visites a museus, recintes arqueològics, etc (aquest apartat està desenvolupat més endavant).
4. Treballar la mitologia (déus, deesses i mites) amb una sèrie d'activitats relacionades amb la lectura de textos i l'observació d'imatges i power points.
5. Analitzar els referents clàssics que ens envolten hui en dia, tant en l'entorn arquitectònic, com en la publicitat i el llenguatge en general.
6. Aprendre a valorar el llegat artístic de les cultures clàssiques a través del seu coneixement.
- 7 . Una vegada per trimestre l'alumnat exposarà a classe un tema que relacione la cultura clàssica amb l'actualitat o bé, que aprofundeixi en algun aspecte concret de la cultura clàssica .

Per a avaluar aquesta tasca, es valorarà el nivell de documentació, l'expressió, el suport utilitzat, l'interès del tema escollit, la originalitat i el contingut.

Aquesta exposició es realitzarà en grups o individualment, segons els casos, i s'acompanyarà d'un breu treball escrit, que s'entregarà i serà avaluat igualment.

8. A més de les activitats que s'aniran realitzant, l'alumnat repassarà els aspectes fonamentals de cada unitat amb quadres, qüestionaris, vocabularis i eixos cronològics elaborats sobre els conceptes bàsics vistos en cada tema.

B) ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYAMENT I APRENENTATGE. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Al treball realitzat en classe s'ha d'afegir la utilització d'altres recursos: les TIC, ja mencionades, la els power point i vídeos proporcionats per la professora , visionat de pel·lícules i jocs informàtics.

Com altres anys es participarà en activitats fora o dins del centre (a través d'Internet) que formen part dels recursos didàctics a l'abast dels ensenyants i estudiants de llengües clàssiques.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Les activitats complementàries estan recollides en l'apartat corresponent en 1er d'E.S.O.

Es realitzarà un itinerari artístic per la ciutat de València per tal de descobrir els abundants referents clàssics que encara són presents entre nosaltres.

La data provable pot ser el mes de febrer, d'acord amb la marxa del temari a l'aula.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

L'avaluació serà, com a la resta de matèries, contínua. En cas que algun alumne o alumna necessite un reforç per a confirmar la recuperació de la matèria suspesa al llarg del curs es farà una prova de recuperació a final de curs.

El criteri d'avaluació per a superar el curs serà tindre aprovades, com a mínim, dues de les tres avaluacions, sempre que una de les dues siga la tercera, depenent, en tot cas de l'evolució que cada alumne presente al llarg del curs.

A) CRITERIS D'AVAUACIÓ.

Els criteris d'avaluació queden recollits en punt 4, juntament amb els continguts de la matèria.

B) INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ.

La nota d'avaluació quedarà fixada a partir dels diferents tipus de treballs: exercicis a l'aula, tasques de recerca, proves de reflexió amb materials, presentacions i exposicions a classe... Ja fa dos cursos que es va eliminar el sistema de proves puntuals per tal de motivar i "premiar" el treball diari, així es valora de la mateixa manera els coneixements demostrats en les activitats, la realització de feines específiques (per mitjà d'escrits, exposicions orals o a través de les TIC), l'elaboració d'una llibreta de classe que siga representativa del treball realitzat dia a dia, el treball individual relacionat amb les competències bàsiques i el comportament general en el context del grup.

També es realitzaran proves escrites a l'aula. En elles, l'alumnat elaborarà documents escrits o reflexions a partir del material que s'ha estat aportant a classe.

C) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

A més dels conceptes continguts en l'apartat anterior, l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final.

En les proves escrites es descomptarà un 0,20 punts per falta d'ortografia. Aquestes faltes no s'acumularan de forma negativa quan es donen més d'una vegada i es marcaran en els treballs per tal que l'alumne rectifiqui la falta.

L'assistència a itineraris o visites de l'assignatura durant el curs es valorarà positivament a l'avaluació en l'aspecte procedimental; en cas que un alumne o alumna no puga realitzar la visita podrà realitzar un treball alternatiu sobre el mateix tema per tal de poder ser avaluat en aquest aspecte.

D) ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.

Dins les activitats que es realitzen tant a classe com fora del centre, hi ha una sèrie d'exercicis, proves, treballs d'investigació (ja siga bibliogràfica o a través de les TIC) que serviran de reforç i ampliació als temes tractats a classe. En cada tema es comptarà amb unes fitxes complementàries, proporcionades per la professora, que ajudaran a reforçar o ampliar els conceptes estudiats.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

L'alumnat amb necessitats especials haurà de cursar la matèria amb la resta de la classe. Es reforçarà l'assoliment dels objectius mínims mitjançant fitxes adequades als diferents nivells, exercicis de diferents continguts (no només lingüístics) i una avaluació adaptada a l'assoliment de les competències bàsiques per part de cada alumne o alumna.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O.

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Aquest apartat és comú amb el 1er. d'E.S.O.

LLATÍ

1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ.

Comú per a tots els cursos.

2. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ÀREA O MATÈRIA.

Els objectius de la matèria de Llatí, com els de la resta de matèries, s'associen amb els objectius generals de l'Educació Secundària Obligatòria. De manera general, els objectius de Llatí no guarden, necessàriament, una correlació directa amb tots i cadascú dels objectius de l'ESO. En alguns casos, tal associació resultarà més o menys directa; mentre que en altres, por resultar més transversals els objectius de l'ESO, la vinculació s'obtindrà amb el desenvolupament dels processos de ensenyament - aprenentatge de las diverses matèries.

Es passa a enumerar els objectius específic de la matèria Llatí:

1. Identificar i relacionar elements morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua llatina que permeten l'anàlisi i la traducció de textos senzills.
2. Desenvolupar els hàbits d'organització, treball i disciplina en l'estudi, a partir dels mecanismes d'estructuració mental que implica el procés d'anàlisi i traducció de textos llatins.
3. Millorar la lectura comprensiva i l'expressió oral i escrita mitjançant el coneixement del vocabulari i les estructures gramaticals llatines.
4. Conèixer l'origen i l'evolució de les llengües romances per a valorar els trets comuns i la diversitat lingüística com a mostra de la riquesa cultural dels pobles d'Europa.
5. Utilitzar les regles fonamentals d'evolució fonètica del llatí a les llengües romàniques i identificar paraules patrimonials, cultismes i expressions llatines en diferents contextos lingüístics.
6. Entendre el significat del lèxic comú d'origen grecollatí de la pròpia llengua i comprendre vocabulari culte, científic i tècnic a partir dels seus components etimològics.
7. Reflexionar sobre els elements formals i les estructures lingüístiques de les llengües romàniques conegudes per l'alumne, a través de la comparació amb el llatí, model de llengua flexiva.
8. Conèixer els aspectes rellevants de la cultura i la civilització romanes, utilitzant diverses fonts d'informació i diferents suports, per a identificar i valorar la seua pervivència en el nostre patrimoni cultural, artístic i institucional.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES. RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ELS OBJECTIUS DE L'ÀREA O MATÈRIA I ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ.

COMPETÈNCIA COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA.

Aquesta competència es refereix a la utilització del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement i d'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.

El mètode de llatí utilitzat, LINGVA LATINA, tracta el llatí en la seua dimensió original, es a dir una llengua parlada, basada en la expressió i comunicació oral i escrita. D'aquesta manera és una llengua més, que pot convertir-se en un instrument paneuropeu o universal. L'alumnat experimentaran, des del primer moment, la satisfacció d'expressar-se en llatí i, a més, el plaer d'utilitzar aquesta llengua com un mitjà per a relacionar-se amb altres alumnes que també segueixen el mètode (tant a l'estat espanyol com a Europa). Des de la primera classe l'alumnat ha d'aprendre a comunicar-se i a contestar en classe amb frases senzilles en llatí, que aniran complicant-se segons avance el curs. Així podrà entrar en contacte amb els textos de manera més fluida, al temps que farà millorar la competència comunicativa en altres llengües estrangeres i la pròpia llengua materna.

COMPETÈNCIA DIGITAL.

Aquesta competència consisteix en disposar d'habilitats per buscar, obtenir, processar, i comunicar informació, i transformar-la en coneixement. Incorpora diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seua transmissió en diferents suports una vegada

tractada, tot incloent la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.

La matèria de llatí, en especial amb el mètode emprat, ha adaptat els seus continguts a les necessitats d'aprenentatge per mitjà de les noves tecnologies. El material adjunt al llibre de text i d'exercicis inclou una sèrie de CD-ROM amb els continguts dels volums i els corresponents exercicis. Per un altre costat, en la matèria de llatí trobem un gran nombre de recursos gratuïts en Internet, elaborats pel professorat de tot l'estat espanyol (en forma de blocs, de pàgines web, etc.)

COMPETÈNCIA APRENDRE A APRENDRE.

Aprendre a aprendre suposa disposar d'habilitats per a iniciar-se en l'aprenentatge i ser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord als propis objectius i necessitats.

El mètode emprat va ser concebut com un mètode d'autoaprenentatge on, amb una mínima ajuda per part d'un tutor o professor, qualsevol persona interessada en aprendre llatí ho fera de la forma més ràpida i eficaç possible. En conseqüència, es el mitjà ideal per a que l'alumnat s'iniciï en tècniques d'estudi autònomes i assolisca un alt nivell de satisfacció servint-se d'un mètode de treball eficaç.

COMPETÈNCIES SOCIALS I CÍVIQUES.

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en que vivim, cooperar, conèixer i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, això com comprometre's a contribuir a la seua millora. En aquesta competència estan integrats coneixements diversos i habilitats complexes que permeten participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades.

Nomes es pot profunditzar en els principis democràtics quan es coneixen a fons tots els sistemes polítics, amb virtuts i defectes. Estudiant el comportament d'una família romana del segle II d. C., ens acostem a la societat d'aquell temps i no sols com espectadors, ja que veurem la seua vida quotidiana i el moment polític, quan Roma començava a decaure per la corrupció i degradació que possibilitava el govern imperial i la seua ineficaç gestió a tots els nivells. L'apartat cultural destinat als sistemes polítics que va viure Roma al llarg de la seua història tindrà gran rellevància per a la formació de l'alumnat en valors democràtics, si es mostren les conseqüències del govern unipersonal de Roma a, que al llarg, va provocar la seua desaparició.

SENTIT D'INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR.

Aquesta competència es refereix, per una part, a la adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de sí mateix, autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control emocional, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i d'afrontar els problemes, així com la capacitat de demorar la necessitat de satisfacció immediata, d'aprendre dels errors i d'assumir riscos.

Com a conseqüència d'aspectes anteriors (formació progressiva de valors com l'auto-disciplina o aprenentatge personal guiat), l'alumnat es formarà també en altres principis com els recollits en aquest apartat.

CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS.

Aquesta competència suposa conèixer, comprendre, apreciar i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerar-les com a part del patrimoni dels pobles...

Per a arribar a tindre un nivell competencial adequat en aquest apartat s'ha de contar amb una base històrica i artística que, partint del món antic, possibilita la interpretació d'innombrables manifestacions artístiques les claus de les quals es troben més específicament en el món clàssic. **FAMÍLIA ROMANA** possibilita una visió de diferents aspectes artístics del món romà expressats, a més, mitjançant imatges que reproduïen espais o objectes reals des del punt de vista històric i arqueològic.

4. CONTINGUTS

Quart curs d'ESO.

Bloc 1. Continguts transversals

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Participació en debats, col·loquis o entrevistes sobre qualsevol dels temes que puguin suscitar interès: el paper de la dona en la societat, les classes socials, el sistema polític, la família, el respecte pel patrimoni, etc. Utilització d'estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació; normes de cortesia, etc. i del respecte en l'ús del llenguatge. Elaboració de treballs d'investigació i/o exposicions, de forma individual o en grups cooperatius, sobre la pervivència del mite en les diferents manifestacions artístiques; la pervivència del lèxic grecollatí en la llengua pròpia; el patrimoni; la influència de l'organització política i social, etc. Aplicació de les estratègies de busca d'informació variada sobre lèxic, vida quotidiana, patrimoni, pervivència de la cultura clàssica en diferents àmbits, etc. en diverses fonts i pàgines web especialitzades, <i>wikis</i>, blogs i diccionaris en línia, utilitzant estratègies de filtrat en la busca de la informació, i selecció de la informació, síntesi, presentació de continguts, procediments de cites i paràfrasi, de bibliografia i de bibliografia web. Iniciativa i innovació en la realització de projectes. Perseverança i flexibilitat davant de les decisions adoptades. Pensament alternatiu. Estratègies de planificació, organització i gestió de les tasques i projectes de la matèria. Avaluació dels processos i resultats. Assumpció de l'error com a oportunitat Assumpció de distints rols en equips de treball. Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat. Tècniques d'escolta activa. Diàleg igualitari. Coneixement de tècniques d'aprenentatge cooperatiu. Creació i edició de produccions audiovisuals amb dramatitzacions o diàlegs creats per alumnes, aplicant els continguts gramaticals, sintàctics i lèxics estudiats. Utilització de presentacions multimèdia per a exposar treballs realitzats de forma individual o en grup. Ús de les ferramentes més comunes de les TIC. Comunicació amb la resta del grup o intercentres. Ús dels servicis de la web social: blogs, <i>wikis</i>, fòrums, pàgines web, correu electrònic, etc. Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement d'aptituds i interessos. Procés estructurat de presa de decisions.	BL1.1. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori. BL1.2. Buscar i seleccionar informació de forma contrastada en diverses fonts, documents de text, imatges, vídeos, etc., i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, registrant-la en paper de forma acurada o emmagatzemant-la digitalment en dispositius informàtics i servicis de la xarxa, per a ampliar els coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la procedència. BL1.3. Dur a terme de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions, sent conscient de les fortaleses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives. BL1.4. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-los a canvis imprevistos, transformant les dificultats en possibilitats, avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts BL1.5. Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, recolzar companys i companyes demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies. BL1.6. Crear i editar produccions audiovisuals o presentacions multimèdia, servint-se d'imatges i text, amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web, coneixent com aplicar els diferents tipus de llicències. BL1.7. Col·laborar i comunicar-se per a construir un producte o tasca col·lectiva, filtrant i compartint informació i continguts digitals i utilitzant ferramentes de comunicació TIC, servicis de la web social o mòdul en entorns virtuals d'aprenentatge, aplicar bones formes de conducta en la comunicació i previndre, denunciar i protegir altres de les males pràctiques, com el ciberassetjament. BL1.8. Buscar i seleccionar informació sobre els entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements del nivell educatiu, analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenvolupament i comparar-les amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacionals.	CCLI CAA CCLI CAA CD SIEE SIEE CAA CAA SIEE CSC CD CD CSC SIEE

Bloc 2: El llatí, origen de les llengües romàniques. Sistema de la llengua llatina.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Marc geogràfic de la llengua. Ubicació en mapes del marc geogràfic de la civilització romana i de les restes arqueològiques a la península Ibèrica. Les llengües d'Espanya: llengües romàniques i no romances. Ubicació en mapes de les llengües romàniques de la península Ibèrica. Sistema de la llengua llatina: l'alfabet com a sistema d'escriptura. Origen i pronunciació de l'alfabet llatí. Pervivència d'elements lingüístics llatins. Termes transparents i llatinismes.	BL2.1. Identificar el marc geogràfic de la civilització romana, la llengua i les restes arqueològiques peninsulars, ubicant-les en mapes, en formats diversos i presentats en suport paper i digital, i utilitzar les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu per a obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut. BL2.2. Llegir textos en llatí de manera comprensiva, aplicant les seues normes de pronunciació i comparant les principals adaptacions que es produeixen en les llengües modernes per a facilitar-ne l'aprenentatge. BL2.3. Reconèixer alguns dels llatinismes més freqüents en la llengua pròpia i explicar-ne el significat, segons el context, per a augmentar el cabal lèxic de la llengua pròpia i aprofundir en la interpretació textual.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

Bloc 3: Morfologia

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
La paraula: Formants de les paraules. Paraules variables i invariables. Identificació i classificació dels diversos formants de les paraules. Classificació de les paraules atenent als seus formants. La flexió: La flexió nominal i pronominal. La flexió verbal: Formes personals. Formes no personals. Declinació de substantius, adjectius i pronoms. Conjugació de verbs. Preferentment el mode indicatiu. En les veus activa i passiva.	BL3.1. Identificar els distints formants de les paraules, descomponent-les i distingint les variables de les invariables per a introduir el concepte de flexió i millorar la interpretació i l'expressió de la llengua llatina. BL3.2. Declinar distints tipus de paraules i sintagmes en concordança atenent a la seua classificació i al context oracional per a una millor interpretació i expressió de la llengua llatina. BL3.3. Conjuguar els distints temps verbals llatins atenent a la seua classificació i al context oracional, diferenciant les formes personals de les no personals, per a una millor interpretació i expressió de la llengua llatina. BL3.4. Identificar elements morfològics de la llengua llatina que permeten posteriors anàlisis, o reconeixement per inferència lògica, de la morfologia i la sintaxi de textos senzills i que en faciliten la traducció o interpretació.	CCLI CAA CCLI CAA CCLI CAA CCLI CAA

Bloc 4: Sintaxi

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Els casos: Casos i funcions sintàctiques. Elements de l'oració. Identificació i relació dels casos llatins amb les seues funcions sintàctiques. L'oració: La concordança. L'oració simple. L'oració composta coordinada. L'oració d'infinitiu concertat. Identificació, classificació, o anàlisi sintàctica, dels diversos tipus d'oracions simples i compostes. Identificació, relació, o anàlisi sintàctica, de les oracions d'infinitiu concertat. El participi. El participi de perfecte. Identificació, relació, o anàlisi sintàctica, dels participis de perfecte concertats.	BL4.1. Distingir, per mitjà d'anàlisi sintàctica o inferència lògica, en textos originals i/o adaptats de dificultat graduada, les funcions que exercixen les paraules i sintagmes, i classificar els diferents tipus d'oracions i construccions per a una millor interpretació del text i la seua estructura.	CCLI CAA

Bloc 5: Roma: història, cultura i civilització.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Períodes de la història de Roma: Monarquia. República. Imperi. Identificació i comparació dels períodes de la història de Roma, i elaboració d'eixos cronològics dels seus diversos períodes. Organització política: Senat. <i>Cursus honorum</i> Relació i comparació de l'organització política de la Roma clàssica i la de la nostra època. Organització social: Classes socials. Relació i comparació de l'organització social de la Roma clàssica i la de la nostra època. El paper de la dona. Relació i comparació de la visibilitat de la dona en la Roma clàssica i en la nostra època. La vida quotidiana: La família romana com a unitat de producció. Rols i estereotips culturals. Comparació de la família romana, a través dels seus estereotips culturals, amb l'actual. Mitologia i religió: Mites. Déus i dees. Herois i heroïnes. Identificació dels déus i dees romans i dels herois i heroïnes. Comparació dels déus i dees, herois i heroïnes de la mitologia clàssica amb els actuals.	BL5.1. Distingir les diferents etapes de la història de Roma, explicant-ne els trets essencials i les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a altres i ubicant en un eix cronològic alguns dels principals fets històrics per a aprofundir en l'origen de la nostra civilització. BL5.2. Descriure els trets essencials que caracteritzen les successives formes d'organització política i social de Roma i sobre els diferents papers que exercix dins de la família cada membre, comparant-los amb enfocament crític amb els actuals per a evidenciar en el nostre sistema social, polític i familiar l'herència de la civilització romana. BL5.3 Identificar els déus i les dees i els herois i les heroïnes de la mitologia grecolatina i establir relacions significatives amb personatges actuals que permeten evidenciar la pervivència dels arquetips mítics que han arribat a convertir-se en referents de la cultura universal.	CCLI CSC CEC CSC CEC CSC CEC

Bloc 6: Textos

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Tècniques de traducció. Traducció i interpretació de textos en llatí d'extensió variada. Retroversió i creació de textos senzills en llatí. Lectura de textos traduïts i comentari dels aspectes culturals presents en els textos seleccionats. Lectura de textos en llatí adaptats o de dificultat graduada.	BL6.1. Realitzar la lectura comprensiva de textos en llatí, senzills i de dificultat graduada, utilitzant els coneixements morfològics, sintàctics i lèxics adquirits o mecanismes d'inferència lògica, per a captar el sentit global del text i aprofundir en la seua interpretació o traducció. BL6.2 Crear textos senzills en llatí, utilitzant les estructures i el lèxic apresos per a adquirir un major domini de la llengua i millorar les destreses comunicatives. BL6.3 Comentar el contingut i l'estructura de textos clàssics traduïts aplicant-hi els coneixements prèviament adquirits en esta o en altres matèries per a aprofundir en la seua interpretació.	CCLI CAA CCLI CAA CCLI CAA CEC

Bloc 7: Lèxic.

Continguts	Criteris d'avaluació	CC

Vocabulari bàsic llatí. Lèxic transparent. Principals prefixos i sufixos. Identificació dels principals prefixos i sufixos d'origen llatí. Del llatí al romanç. Nocions bàsiques d'evolució fonètica. Paraules patrimonials i cultismes. Identificació de paraules patrimonials i cultismes.	BL.7.1. Deducir el significat de termes llatins partint del context o de paraules de la llengua pròpia i identificar els formants per a aprofundir en la interpretació de textos i augmentar el cabal lèxic. BL.7.2 Diferenciar termes patrimonials i cultismes relacionant-los amb el terme d'origen i aplicar nocions bàsiques d'evolució fonètica per a evidenciar el parentiu que unix el llatí i la llengua pròpia.	CCLI CAA CEC CCLI CAA CEC

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

A) ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

(Com ja s'ha comentat es seguirà el llibre FAMILIA ROMANA).

1ra. avaluació

I.- Oracions predicatives i atributives. Morfosintaxi del nominatiu (1^a i 2ª declinacions). El número gramatical. Present de Sum. Text: IMPERIVM ROMANVM.

II.- Oracions predicatives i atributives. Morfosintaxi del genitiu (1^a i 2ª declinacions). El gènere gramatical. Text: FAMILIA ROMANA.

III.- Oracions transitives. Morfosintaxi de l'acusatiu (1^a i 2ª declinacions). El verb transitiu (3ª pna de present). Text: PVER IMPROBVS.

IV.- Oracions exhortatives. El vocatiu (1^a i 2ª declinacions). L'imperatiu i l'indicatiu singular. Text: DOMINVS ET SERVI.

V.- Oracions exhortatives. Morfosintaxi de l'ablatiu (1^a i 2ª declinacions). L'imperatiu i l'indicatiu plural. Text: VILLA ET HORTUS.

2na. avaluació

VI.- Oracions intransitives. Preposicions (règim acusatiu i ablatiu). El locatiu. La veu en el verb (present en veu passiva). Text: VIA LATINA

VII.- Oracions atributives i transitives. Morfosintaxi del datiu (1^a i 2ª declinacions). Text: PVELLA ET ROSA.

VIII.- El sistema pronominal (interrogatiu, relatiu, anafòric *is-ea-id* i demostratiu *hic-haec-hoc, ille-illa-illud*). Text: TABERNA ROMANA.

IX.- Morfologia nominal: La tercera declinació. Repàs de 1^a i 2ª declinacions. Text: PASTOR ET OVES.

X.- Morfologia nominal: La tercera declinació (continuació). Morfologia de l'infinitiu present (veu activa i passiva). Text: BESTIAE ET HOMINES.

3era. avaluació

XI.- Morfologia nominal: La tercera declinació (continuació). Sintaxi de l'infinitiu (oració substantiva d'infinitiu). Text: CORPVS HUMANUM.

XII.- Morfologia nominal: La quarta declinació. Morfosintaxi de l'adjectiu (Tipus d'adjectiu i grau comparatiu). Text: MILES ROMANUS.

XIII.- Morfologia nominal: La quinta declinació. Morfosintaxi de l'adjectiu (grau superlatiu). Text: ANNVS ET MENSES.

XIV.- Morfologia del participi de present. Text: NOVVS DIES.

XV.- Morfologia verbal: Sistematització del present d'indicatiu (les quatre conjugacions i el verb irregular *eo*). Text: MAGISTER ET DISCIPVLI.

Al llarg dels tres trimestres o avaluacions es veurà els continguts referits a etimologia i vocabulari científic-tècnic.

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

A) METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS. ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENENTATGE.

Els principis i estratègies metodològiques ací especificats han de suposar una mena d'eix vertebrador en què ha de basar-se l'èxit en l'aplicació i comprensió per part dels i de les alumnes dels continguts que en ell s'inclouen i, per tant, són aplicables als dos volums de què està format el curs LINGVA LLATINA PER ES ILLVSTRATA, tant en nivell obligatori com en estudis post-obligatoris :

Abans de començar a llegir un nou capítol, els alumnes han d'estudiar la il·lustració que l'encapçala o el mapa que apareix a la primera pàgina. Això pot conduir a un breu debat en castellà sobre aspectes culturals amb l'ajuda del professor, que conduirà els alumnes a observar detalls importants mentre llegeixen en veu alta els noms llatins i les noves paraules il·lustrades.

En la presentació del text concret ha de procurar-se l'ús gradual del llatí per part del professor. La finalitat és acostumar els alumnes des del principi a llegir i entendre el text llatí en llatí, sense interferències amb el castellà o valencià, o amb les mínimes si no hi ha més remei. El professor comença per llegir unes línies en veu alta, fent que la classe al complet, o (més tard) els alumnes individualment, repetisquen cada frase. Si la lectura es fa amb cura, amb una pronunciació correcta i una apropiada accentuació i agrupació de paraules, els estudiants descobriran (per a la seua satisfacció) que poden entendre el text immediatament i no tindran necessitat de traduir-lo.

La pronunciació s'ensenyarà animant els alumnes a imitar la professora, qui s'ha d'esforçar a pronunciar correcta i clarament.

Quan els alumnes escolten i repetisquen les frases, normalment han de tindre els llibres oberts davant seu, de manera que puguen veure la paraula escrita al mateix temps que llegeixen i repeteixen.

Quan la professora presente el text per primera vegada sabrà quines paraules i estructures gramaticals són noves per als alumnes gràcies a la llista de paraules noves, al marge al final de cada capítol. El text auto-explicatiu garanteix que el significat de cada nova paraula i la funció de cada nova forma gramatical s'entenga a partir del context, però una presentació en viu i en directe, amb una entonació suggerent, gesticulant i amb freqüents referències a ajuts visuals, serà sempre de gran utilitat per als alumnes. Les seues respostes espontànies seran generalment suficients per comprovar si ho han captat tot, mentre que, d'altra banda, una mirada sorpresa o una resposta incorrecta revelaran dificultats. En aquests casos, i per a més seguretat, la professora aclarirà el significat repetint una o dues frases amb especial èmfasi en la paraula o forma qüestionada, o il·lustrant el punt gramatical amb més exemples o dibuixos.

Després d'haver presentat un passatge d'aquesta manera, es pot demanar als alumnes que llisquen individualment, per torns i en veu alta, diferents parts del passatge, de manera que es demostre que s'ha comprès el text mitjançant l'expressió i l'accentuació correctes. Si el passatge conté diàlegs, s'assignaran els diferents papers a diferents alumnes (la professora o un alumne pot actuar com a narrador).

Els capítols de LINGVA LLATINA són molt extensos i s'han de dividir en diverses lectures. La divisió en *Lectiones* que apareix al marge en nombres romans (I, II, III), i que és seguida en el llibre d'exercicis *Exercitia LLATINA*, serà una guia però per fomentar la lectura es pot realitzar de varies *lectiones seguides*.

Per assegurar que tots els alumnes han entès i assimilat correctament el text, es seguiran diversos procediments: La comprensió de la gramàtica i el vocabulari es pot comprovar utilitzant els exercicis que apareixen en *Exercitia LLATINA*, amb exercicis de complementació i substitució i suggeriments de preguntes senzilles en llatí sobre el contingut

de cada lliçó. Aquest tipus de preguntes serveixen per comprovar la comprensió general del text. Algunes d'elles poden acompanyar de dibuixos explicatius. Mentre responen a les qüestions, s'ha de permetre als alumnes que tinguin els llibres oberts, de manera que puguin trobar la resposta en el llibre en cas de dubtes.

Si encara queda dubte que una nova paraula o forma gramatical està entesa correctament per tots, es pot demanar als alumnes que donen un equivalent en castellà/valencià. Generalment però, la traducció tant de paraules com de frases serà generalment supèrflua. Per descomptat, la traducció a la pròpia llengua de paraules llatines i de frases estarà sempre present en la ment dels alumnes, però en llegir el text se'ls animarà a concentrar-se en la comprensió del llatí directament, en lloc de buscar-ne equivalents en espanyol. El fet que no se'ls demane la traducció contribuirà a la comprensió directa. Els aspectes gramaticals s'explicaran en castellà/valencià intentant que la formulació de regles les facen preferiblement els propis estudiants, després que hagen vist diversos exemples de les formes gramaticals funcionant en el seu context.

Com ajuda complementaria per a observar i aprendre el sistema gramatical, cada capítol conte una secció de gramàtica (*Grammatica Latina*) que ofereix, sistemàticament i de manera ordenada, exemples dels aspectes gramaticals nous en els termes pertinents en llatí. Es realitzaran exercicis en el volum EXERCITIA LATINA, separats en epígrafs (*Lectio grammatica*).

Els PENSA que hi ha al final de cada capítol suposen una prova de comprensió per part de l'alumnat de la nova matèria. Després de treballar el text i de la secció de gramàtica, es demanarà als estudiants que completen aquests exercicis (s'intentarà que els PENSA es facen en l'aula d'informàtica, per tal que puguin realitzar un major nombre d'exercicis en l'ordinador amb el CD-ROM). El tercer PENSVM, tracta de respondre correctament a una sèrie de preguntes sobre el text i es pot realitzar de manera oral. Si aquests exercicis es realitzen correctament (un 80% de respostes correctes) podrem tindre la garantia de que els estudiants han assimilat els continguts del capítol.

Segons vaja avançant el curs, el vocabulari serà major i l'alumnat té tendència a oblidar algunes de les paraules menys freqüents. Serà la professora l'encarregada de recordar aquesta paraula en el seu anterior context o d'indicar el lloc concret on es troba per primera vegada.

Amb aquesta metodologia, l'alumnat veurà que des d'un bon començament pot comprendre la majoria dels textos amb un esforç no massa gran i podrà seguir estudis de batxillerat humanístic amb resultats satisfactoris.

Els materials de què disposarà l'alumnat són els següents:

El volum I del mètode LINGVA LATINA PER SE ILLUSTRATA, titulat **FAMILIA ROMANA** i el llibre d'exercicis **EXERCITIA LATINA I**.

A disposició dels estudiants es trobarà el material complementari següent:

Manual de l'alumne (**LATINE DISCO I**)

CD-ROM **FAMILIA ROMANA** amb exercicis sobre el llibre.

Selecció de textos en forma teatralitzada (**COLLOQUIA PERSONARUM**) que ajuden a afiançar els continguts gramaticals de forma amena i entretinguda, utilitzant el recurs de la teatralització a l'aula.

Material recollit a la wiki de Lingua Latina per se illustrata (LLPSI), que es pot treballar tant a classe o com a casa.

Materials addicionals com poden ser audicions musicals amb lletres en llatí, DVDs amb pel·lícules relatives als continguts culturals, mapes, jocs en llatí, consultes a diferents webs, et.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Les activitats complementàries han quedat recollides a l'apartat corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

A) CRITERIS D'AVAUACIÓ.

Els criteris d'avaluació apareixen reflectits al punt 4.

B) INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ.

En aplicació dels criteris d'avaluació, per realitzar un seguiment adequat del progrés de l'alumnat s'han de tindre en compte diferents elements de valoració per a qualificar amb un sentit global el rendiment personal de cada qual, sense basar-nos exclusivament en les proves escrites:

- Els i les alumnes han de donar mostres evidents d'haver comprés els textos de FAMILIA ROMANA (o en altres similars), per mitjà de preguntes en llatí, tant escrites com orals. També es podrà fer, a criteri de la professora, traduccions a la llengua vehicular amb la major fidelitat possible al text proposat.

- Es realitzaran exercicis de retroversió adequats al nivell de vocabulari i de coneixements sintàctics adquirits. Sempre sense diccionari.

- Els materials informàtics en CD-ROM o els continguts treballats en la Internet, seran treballats en presència de la professora, que observarà els errors més freqüents i els podrà avaluar de manera específica.

Els PENSA es realitzaran o es corregiran en classe, al final de cada capítol, i formaran part dels criteris de valoració quan siguin resolts de forma correcta i fluida.

Els continguts culturals que es treballaran a partir de textos, amb treballs monogràfics o amb la participació en taller o activitats escolar fora de classe formaran part també de l'avaluació global de l'alumne.

En cada capítol es realitzaran també exercicis d'etimologia i derivació del llatí a la llengua vehicular.

Es realitzaran, com a mínim, dues proves escrites per trimestre per tal e comprovar la consolidació i assimilació satisfactòria dels continguts indicats. L'estructura de la prova ha de contemplar els apartats propis de la matèria de la següent manera:

1.- PRIMERA PART: exercicis de comprensió d'un text proposat mitjançant senzilles preguntes en llatí, que respondran al nivell adquirit per l'alumne en cada capítol o conjunt de capítols, **o bé, de traducció**, o les dues coses. Es proposaran també qüestions relatives a la morfologia i la sintaxis textual (60% de la qualificació),

2.- SEGONA PART: Qüestió d'etimologia, derivació i composició, comparació entre varies llengües romàniques, o bé de **reconeixement d'expressions i locucions llatines** (20% de la qualificació).

3.- TERCERA PART: qüestió de cultura i civilització romana (vida quotidiana, art, mitologia, etc.) a través de senzilles preguntes o d'un breu esquema on es demostre l'assimilació dels continguts estudiats en classe, així com una capacitat d'expressió escrita necessària per aconseguir la competència bàsica relativa a la comunicació lingüística (20% de la qualificació).

El resultat de les proves parcials d'avaluació serà promediat en un 80% per a incloure com a criteris puntuables de forma positiva (20%) tant la realització d'exercicis diaris proposats per a casa i per a l'aula, com l'assistència regular a classe.

C) CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

Com en el cas de la matèria de Cultura Clàssica, a més dels conceptes continguts en l'apartat anterior, l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final. També el treball diari no realitzat serà qualificat negativament, de manera que la nota de les proves escrites no serà la que marque la nota final de cada avaluació.

En les proves escrites es descomptarà un 0,20 punts per falta d'ortografia. Aquestes faltes no s'acumularan de forma negativa quan es donen més d'una vegada i es marcaran per tal que l'alumne pugui rectificar.

L'assistència a itineraris o visites de l'assignatura durant el curs es valorarà positivament a l'avaluació en l'aspecte procedimental; en cas que un alumne o alumna no pugui realitzar la visita podrà realitzar un treball alternatiu sobre el mateix tema per tal de poder ser avaluat.

D) ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ.

Dins les activitats que es realitzen tant a classe com fora del centre, hi ha una sèrie d'exercicis, proves, treballs d'investigació (ja siga bibliogràfica o a través de les TIC) que serviran de reforç i ampliació als temes tractats a classe.

També es pot utilitzar a casa el CD que acompanya el llibre de text i que bàsicament està centrat en aquest tipus d'activitats. Durant el present curs no ha sigut possible trobar una hora en què es pugui treballar a l'aula d'informàtica, per tant es recomana el treball a casa, encara que sí es podrà treballar de manera conjunta a la classe (es disposa d'un canó) les activitats compreses en el CD.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

L'alumnat amb necessitats especials podrà cursar la matèria amb la resta de la classe. Es reforçarà l'assoliment dels objectius mínims mitjançant fitxes adequades, proves de diferents continguts (no només lingüístics) i una avaluació adaptada a cada alumne o alumna.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

12. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

Programació de Batxillerat.

Objectius generals de Llatí i Grec.

Amb l'estudi d'aquestes matèries es pretén que l'alumnat adquireixi les següents capacitats:

a) Conèixer i utilitzar els aspectes morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua llatina i la llengua grega, iniciant-se en la interpretació i textos de diversa dificultat adaptats a cada curs.

b) Reflexionar sobre els elements substancials que conformen les llengües, relacionant les llengües llatina i grega amb algunes de les que se'n deriven, i reconeixent components

significatius d'aquesta herència (flexió nominal, pronominal i verbal).

c) Analitzar textos diversos, traduïts i originals, mitjançant una lectura comprensiva i distingint entre els gèneres literaris, llurs característiques essencials i evolució.

d) Ordenar els conceptes lingüístics, establint categories, jerarquies, oposicions i relacions entre àmbits lingüístics diversos.

e) Reconèixer alguns dels elements de les llengües llatines i gregues que romanen al món actual i considerar-los com una de les claus per a la interpretació d'aquest.

f) Cercar i indagar en documents i fonts de informació diverses, relacionant elements dispersos, i analitzar-ne críticament les aportacions.

g) Identificar i valorar les principals aportacions de les civilitzacions grega i romana, i de les seues llengües com a instrument transmissor de les seues cultures.

h) Valorar les aportacions de l'esperit clàssic com a element integrador de diferents corrents de pensaments i actituds (ètics i estètics) que conformen l'àmbit cultural europeu al qual pertany l'alumnat.

II.3. Objectius específics. Adequació als objectius generals del Batxillerat. Llatí.

Les finalitats que es persegueixen amb la inclusió de la matèria de Llatí dins el *currículum* de Batxillerat són:

- L'aprenentatge del llatí, com a llengua de què deriven les llengües romàniques, mitjançant textos que caldrà traduir, llegir i interpretar.

- La reflexió sobre les relacions entre les estructures de la llengua llatina i les romàniques, en els nivells de lèxic, fonètic, morfosintàctic i pragmàtic, a fi de millorar llur coneixement.

- L'augment del domini del lèxic de llengües modernes que l'alumne estudia o utilitza, mitjançant l'estudi de la derivació i evolució del llatí en aquestes llengües i la comparació continuada partint de la base de la llengua llatina.

- La contribució a l'establiment d'una base científica per a l'estudi de les llengües en el Batxillerat.

- El contacte en profunditat amb el món clàssic en què es va desenvolupar la llengua llatina i que tanta influència ha tingut i té en la societat occidental actual.

L'assoliment d'aquestes finalitats està previst per als dos cursos de Batxillerat. Durant el present any acadèmic a l'I.E.S. Alboràia s'impartiran els dos nivells en el cas de Llatí; per al primer curs s'haurà de treballar més les estructures regulars, les més freqüents i les més senzilles, encara que m per a gran part de l'alumnat ja no es tracta del primer contacte amb la matèria, donat que la majoria ha cursat llatí en 4t. D'E.S.O; per al segon curs ja s'han consultat els criteris amb què es corregeix i es creen les proves d'accés a la universitat, ja que la professora ha impartit aquest nivell en cursos anteriors i ha assistit a les reunions de coordinació que han tingut lloc altres anys. Respecte a la matèria de Grec, només es cursarà el primer curs, per problemes d'horari, donat que el departament està integrat per una única professora.

I. Llatí. 1er batxillerat.

I.1. Continguts.

Seguint el mateix decret de Conselleria es pretén que la realització dels continguts d'aquest

curs oferisca la possibilitat d'aconseguir els objectius enunciats i desenvolupar les capacitats expressades amb l'estudi conjunt de la llengua llatina i la cultura clàssica, i amb la relació contínua entre el llatí i les llengües actuals, a fi que el procés d'aprenentatge siga plenament satisfactori.

A continuació, i recollint els continguts formulats per la Conselleria, es farà una distribució d'acord amb el llibre recomanat. Es tracta d'un mètode ja experimentat a bona part d'Europa i que consisteix en l'ensenyament de la llengua llatina com qualsevol altra llengua parlada a l'actualitat. Amb el mètode "LINGVA LATINA PER SE ILLVSTRATA" es pretén que el contacte de l'alumnat amb la llengua siga el més natural possible, de manera que començarà a traduir des del primer dia, però els continguts es veuen en funció de les necessitats del text tractat.

Després de la relació dels continguts conceptuals, amb una temporalització dels blocs, s'exposaran els continguts procedimentals i actitudinals referits a la totalitat del primer curs. A l'apartat de Metodologia es farà referència a la manera de treballar els diferents apartats que només es mencionen als continguts. L'experiència d'altres cursos ha fet retallar els continguts, ja que en un primer curs és preferible tractar amb profunditat els temes i acabar la totalitat d'unitats en el primer trimestre del 2n. curs de batxillerat. S'ha variat la seqüencialització dels temes i s'ha augmentat el número de temes a tractar, perquè, com s'ha comentat la majoria de l'alumnat ha tingut un primer contacte amb la matèria i això permetrà agilitar el treball sobre les primeres unitats (*capitula*).

Continguts conceptuals

-1ª AVALUACIÓ-

I.- Oracions predicatives i atributives. Morfosintaxi del nominatiu (1ª i 2ª declinacions). El número gramatical. Present de Sum. Text: IMPERIVM ROMANVM.

II.- Oracions predicatives i atributives. Morfosintaxi del genitiu (1ª i 2ª declinacions). El gènere gramatical. Text: FAMILIA ROMANA.

III.- Oracions transitives. Morfosintaxi de l'acusatiu (1ª i 2ª declinacions). El verb transitiu (3ª pna de present). Text: PVER IMPROBVS.

IV.- Oracions exhortatives. El vocatiu (1ª i 2ª declinacions). L'imperatiu i l'indicatiu singular. Text: DOMINVS ET SERVI.

V.- Oracions exhortatives. Morfosintaxi de l'ablatiu (1ª i 2ª declinacions). L'imperatiu i l'indicatiu plural. Text: VILLA ET HORTUS.

VI.- Oracions intransitives. Preposicions (règim acusatiu i ablatiu). El locatiu. La veu en el verb (present en veu passiva). Text: VIA LATINA

VII.- Oracions atributives i transitives. Morfosintaxi del datiu (1ª i 2ª declinacions). Text: PVELLA ET ROSA.

VIII.- El sistema pronominal (interrogatiu, relatiu, anafòric *is-ea-id* i demostratiu *hic-haec-hoc, ille-illa-illud*). Text: TABERNA ROMANA.

IX.- Morfologia nominal: La tercera declinació. Repàs de 1ª i 2ª declinacions. Text: PASTOR ET OVES.

X.- Morfologia nominal: La tercera declinació (continuació). Morfologia de l'infinitiu present (veu activa i passiva). Text: BESTIAE ET HOMINES.

-2ª AVALUACIÓ-

XI.- Morfologia nominal: La tercera declinació (continuació). Sintaxi de l'infinitiu (oració substantiva d'infinitiu). Text: CORPVS HUMANVM.

XII.- Morfologia nominal: La quarta declinació. Morfosintaxi de l'adjectiu (Tipus d'adjectiu i grau comparatiu). Text: MILES ROMANUS.

XIII.- Morfologia nominal: La quinta declinació. Morfosintaxi de l'adjectiu (grau superlatiu). Text: ANNVS ET MENSES.

XIV.- Morfologia del participi de present. Text: NOVVS DIES.

XV.- Morfologia verbal: Sistematització de l'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final. present d'indicatiu (les quatre conjugacions i el verb irregular *eo*). Text: MAGISTER ET DISCIPVLI.

XVI.- Morfosintaxi verbal: els verbs deponents. Morfologia de la veu passiva (tema d'*imfectum*). Text: TEMPESTAS.

XVII.- Morfologia verbal: Sistematització del present d'ondicatiu en veu passiva. Les oracions passives. Text: NVMERI DIFFICILES.

-3ª AVALUACIÓ-

XVIII.- Formació dels adverbis. Text: LITTERAE LATINAE.

XIX.- Morfologia verbal: El tema d'*imfectum*, pret. Imperfet (veu activa i passiva). Text: MARITVS ET VXOR.

XX.- Morfologia verbal: el tema d'*imfectum*, el futur imperfet (veu activa i passiva). Text: PARENTES.

XXI.- Morfologia verbal: el tema de *perfectum*, el pret. Perfet (veu activa i passiva). Text: PVGNA DISCIPVLORVM.

XXII.- Morfologia verbal: el tema de *supinum*. Text: CAVE CANEM.

XXIII.- Morfosintaxi de formes no personals: participi i infinitiu de futur. Text: EPISTVLA MAGISTRI.

XXIV.- Morfologia verbal: El tema de *perfectum*, el pret. Plusquamperfet (veu activa i passiva). Text: PVER AEGROTUS.

Els següents capítols es veuran en funció del seguiment de la classe; si no es pogueren tractar es recomanarà a l'alumnat que, com a mínim, faci una lectura abans de començar el curs vinent.

XXV.- Morfologia verbal: l'imperatiu dels verbs deponents. Text: THESEVS ET MINOTAVRVS.

XXVI.- Morfosintaxi de formes no personals: el gerundi. Text: DAEDALVS ET ICARVS.

XXVII.- Morfologia verbal: El mode subjuntiu, present en veu activa i passiva. Text: RES RVSTICA.

Continguts procedimentals

- Realització d'exercicis de gramàtica, lèxic, traducció, traducció inversa i de recerca i investigació.
- Realització d'investigacions per a relacionar elements del seu entorn amb elements del món clàssic.
- Utilització de bibliografia, manuals, diccionaris i materials d'investigació.
- Recull d'informació, aportació de dades i materials, i anàlisi i classificació dels mateixos.
- Lectura i comentari de textos per a relacionar-los amb temàtiques diverses.
- Comentari de textos literaris moderns i identificació en ells d'elements de la cultura clàssica.
- Realització de quadres i diagrames.
- Realització de quadres etimològics.
- Lectura de premsa per a buscar expressions llatines.
- Comparació de mapes i elaboració de nous, segons les dades que volen especificar-se.
- Anàlisi de pervivència d'elements llatins.
- Ús de dades històriques i recurs a diverses aportacions històriques.
- Realització de monografies - d'una extensió reduïda- sobre un tema de cultura clàssica.

- Reconeixement de lexemes, prefixos, sufixos d'origen llatí en el lèxic de les dues llengües de la Comunitat.
- Reconeixement del parentesc lèxic, morfològic i sintàctic entre les diferents llengües romàniques.
- Anàlisi de canvis morfològics i fonètics efectuats en l'evolució de les paraules llatines a qualsevol de les llengües oficials.

Continguts actitudinals

- Sentit crític davant la situació del món contemporani, els antecedents i els factors que hi intervenen.
- Interès per comprendre els elements fonamentals de la investigació i el mètode científic.
- Maduresa personal, social i moral que permetesca actuar de manera responsable i autònoma.
- Solidaritat per a fomentar el desenvolupament i millora de l'entorn social per a comprendre millor els mecanismes que regeixen la seua vida i els errors històrics que no es deuen repetir.
- Sensibilitat artística i literària com a font de formació i enriquiment cultural.
- Valoració de les principals aportacions de la civilització romana i de la llengua com a instrument transmissor de la seua cultura, així com de les aportacions de l'esperit clàssic com a element integrador de diferents corrents de pensament i actituds que conformen l'àmbit cultural europeu.
- Valoració positiva de la diversitat i el parentesc cultural entre les diverses llengües de la Comunitat.
- Interès pel coneixement de la història, personatges i mites de la societat romana.
- Interès per estudiar la llengua llatina.
- Hàbits de treball.
- Curiositat per descobrir i estudiar els orígens clàssics de la nostra cultura.
- Actitud crítica envers els aspectes del món clàssic que manifesten valors contraris a la tolerància, la llibertat o que resulten discriminatoris pel sexe, religió, posició social o cultural.
- Acceptació de feines comuns, col·laboració amb els companys, reconeixement de les diferents idees i opinions.

Continguts mínims

L'alumnat ha d'arribar a final de curs amb uns coneixements mínims de morfologia, sintaxi i vocabulari, que estan relacionats amb la traducció de textos (objectiu principal de la matèria). Aquests continguts mínims són:

- Morfologia nominal i pronominal:

Declinacions de substantius, adjectius i pronoms: les cinc declinacions i la declinació de pronoms personals, demostratius, possessius, anafòric, relatiu, interrogatiu, indefinit.

- Morfologia verbal:

Conjugació dels verbs regulars (els 4 paradigmes) i el verb sum: Temes *d'imfectum* i *perfectum* en veu activa i passiva, mode indicatiu i subjuntiu. Reconeixement de formes verbals dels verbs irregulars més freqüents (*volo, fero*). Les formes verbals no personals: infinitius i participis.

-Sintaxi:

Les oracions atributives, transitives i intransitives. Concordança en els sintagmes nominals i verbals. Sintaxi de la veu passiva. Sintaxi dels verbs deponents. Oracions adjectives i substantives (especialment construcció d'infinitiu). Construccions amb participi (concertat i ablatiu absolut).

-Vocabulari:

El vocabulari tractat fins la unitat en què s'acabe el curs, amb l'excepció de vocabulari poc freqüent que pot veure's en algunes unitats. S'anirà marcant al llarg del curs el vocabulari de cada capítol que serà d'aprenentatge obligatori.

Els temes de cultura i literatura estaran relacionats amb la traducció també i no es farà cap prova específica d'aquests.

I.2. Metodologia.

El curs **lingua llatina per il·lustrada** (*La Llengua Llatina il·lustrada per sí mateixa*) consisteix en un mètode inductiu d'aprenentatge directe. S'invita a l'estudiant a trobar el significat de les paraules i de les expressions en el context i en les il·lustracions. Les regles morfosintàctiques de la llengua s'assimilen també primer inductivament, per mitjà del reconeixement d'estructures i construccions recurrents, després s'organitzen sistemàticament per a ser fixades definitivament en la memòria. Per açò, cada unitat didàctica acaba amb tres tipus d'exercicis: per a l'aprenentatge del vocabulari, per a l'assimilació de les estructures gramaticals i per a la verificació de la comprensió.

L'aprenentatge i la lectura són sempre gratificants per a l'estudiant, que per a comprendre no es veu obligat a buscar passivament les paraules en el diccionari, ni a reconèixer normes gramaticals descontextualitzades. La narració que enllaça les unitats didàctiques de la primera part del curs ens mostra plaentment un quadro succint de la vida romana antiga. La segona part ofereix amb l'accés als clàssics un conjunt de fonts, significativa i didàcticament eficaços, per a l'estudi de la història de Roma.

La llengua de comunicació per a aprendre el llatí és el propi llatí: del llatí senzillíssim de la primera part del curs (***Familia Romana***) al refinat dels clàssics. L'estudiant s'acosta als clàssics gradualment a través d'un recorregut de lectura contínua per més de 800 pàgines de textos llatins. L'èxit de l'aprenentatge estimula i entusiasma els alumnes.

L'aprenentatge del lèxic bàsic és un dels aspectes essencials del curs. El vocabulari és adquirit gradual i directament, per mitjà de la successiva lectura dels textos (paraules i imatges). L'ús continu de la llengua i l'estudiada repetició del vocabulari ja aparegut afavorixen l'assimilació natural de lèxic bàsic (4.000 vocables seleccionats basant-se en criteris de freqüència d'ús en la llengua llatina).

Cada unitat didàctica compren una sessió d'aprofundiment gramatical del text acabat d'estudiar. Així, morfologia i sintaxi també es presenten primer inductivament, després es fixen sistemàticament amb una descripció explícita (*grammatica latina*).

El text s'il·lustra amb dibuixos que faciliten la comprensió i afavorixen la memorització dels 1.500 vocables de la part I. Els dibuixos definixen ostensiblement els objectes i il·lustren diversos aspectes de la vida romana. Este curs s'inserix així en la línia de la tradició pedagògica iniciada per Comènius amb el seu *Orbis sensualium pictus*.

El vocabulari, les locucions i les regles gramaticals s'aprenen naturalment en el context i dins d'un marc de referència que facilita la memorització. L'estudiant aprèn a reconèixer la frase en relació a les exigències expressives reals. La llengua es percep - des de la primera unitat del curs- com un organisme viu i no com la unió abstracta dels elements del vocabulari i de la gramàtica.

Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Abans de començar a llegir un nou capítol, els alumnes han d'estudiar la il·lustració que encapçala el capítol o el mapa que apareix en la primera pàgina. Açò pot conduir a un breu debat en castellà sobre aspectes culturals amb l'ajuda de la professora, qui conduirà els alumnes a observar detalls importants mentre lligen en veu alta els noms llatins i les noves paraules il·lustrades.

En la presentació del text concret ha de procurar-se l'ús gradual del llatí per part de la professora. La finalitat és acostumar els alumnes des del principi a llegir i entendre el text llatí en llatí, sense interferències amb el castellà, (o amb les mínimes). La professora comença per llegir unes línies en veu alta, fent que la classe al complet, (o més tard els alumnes individualment) repetisquen cada frase. Si la lectura es fa amb atenció, amb una pronunciació correcta i una apropiada accentuació i agrupació de paraules, els estudiants descobriran per a la seua satisfacció que poden entendre el text immediatament i no tindran necessitat de traduir-ho.

La pronunciació s'ensenyarà animant els alumnes a imitar la seua professora, qui ha d'esforçar-se a pronunciar correctament i clarament. Quan els alumnes escolten i repetisquen les frases, normalment hauran de tindre els llibres oberts davant, de manera que puguen veure la paraula escrita alhora que lligen i repeteixen.

El text autoexplicatiu garanteix que el significat de cada nova paraula i la funció de cada nova forma gramatical s'entenga a partir del context, però una presentació en viu i en directe, amb una entonació suggeridora, gesticulant i amb freqüents referències a les ajudes visuals, serà sempre de gran ajuda per als alumnes. Les seues respostes espontànies seran generalment suficients per a comprovar que ho han captat tot, mentre que, d'altra banda, una mirada sorpresa o una errada en la resposta revelaran dificultats. En tals casos, i per a major seguretat, la professora pot aclarir el significat repetint una o dos frases amb especial insistència en la paraula o forma qüestionada, o pot il·lustrar el punt gramatical amb més exemples o dibuixos. El mateix procediment es pot emprar per a cridar l'atenció dels alumnes sobre noves estructures gramaticals.

Després d'haver presentat un passatge d'esta manera, es pot demanar als alumnes que lligen individualment, per torns i en veu alta, distintes parts del passatge, de manera que es demostre que s'ha comprés el text per mitjà de l'expressió i l'accentuació correctes. En cas d'un passatge amb diàlegs, es poden assignar els distintes papers a diferents alumnes. Es procedirà passatge per passatge i s'explicaran reiteradament les noves formes morfosintàctiques o els nous vocables que apareixen. Serà oportú realitzar ràpids esquemes en la pissarra o emprar transparències.

Per a assegurar-se que tots els alumnes han entès i assimilat correctament el text que tenen davant, es procedirà de la manera següent: la comprensió de la gramàtica i el vocabulari es pot comprovar utilitzant els exercicis que apareixen en el volum **exercitia llatina**. Completada la lectura i l'anàlisi d'una *lectio* (indicada per un número romà col·locat en el marge intern), s'assignen els *exercitia* corresponents i per a que els estudiants els realitzen a casa com a treball individual. Per terminar es tractarà la secció **grammatica llatina**, que permetrà confrontar els exemples amb el que s'ha trobat al text.

A més d'exercicis de completar i substituir, es poden fer preguntes senzilles en llatí sobre el contingut de cada lliçó. Tals preguntes serveixen per a comprovar la comprensió general del text. Algunes de les preguntes poden acompanyar-se de dibuixos explicatius. Mentre

responen a les preguntes, s'ha de permetre als alumnes que tinguen els llibres oberts, de manera que si és necessari puguen trobar la resposta en el llibre (la seua habilitat per a localitzar la resposta correcta mostrarà que entenen el significat tant de la pregunta com de la resposta).

Per descomptat, la traducció de paraules llatines i de frases estarà sempre present en la ment dels alumnes, però en llegir el text se'ls animarà a concentrar-se en la comprensió del llatí directament, en compte de buscar equivalents en la seua llengua d'expressió. El fet que no se'ls demane la traducció contribuirà a la comprensió directa i a la inherent mestria en la lectura. Abans d'emprar la traducció directa com últim recurs, s'ha d'habituar a l'alumne a induir el significat de les paraules a través de les notes marginals, els signes del qual s'hauran explicat des del primer dia.

Els aspectes gramaticals s'explicaran en valencià seguint les instruccions del *Manual de l'alumne latine disco*. Quan açò es porte a la pràctica, la formulació de regles s'ha de deixar preferiblement als propis estudiants, després que hagen vist diversos exemples de les formes gramaticals funcionant en el seu context.

Els tres *pensa* al final de cada capítol constitueixen la prova final de la comprensió per part dels estudiants de la matèria ensenyada en el capítol. Després d'estudiar el text principal i la secció *grammatica latina*, es demanarà als estudiants que completen, en classe, les terminacions gramaticals en l'exercici de recapitulació **PENSVM A** (prenent com a referència els exemples que es localitzen en *grammatica latina*). Se'ls suggerirà que facen després un repàs de la llista de paraules noves (*vocabula nova*) per a estar segurs de conèixer el significat de cada paraula (hauran de col·locar les paraules que falten en **PENSVM B**). Si es pot treballar a un aula amb ordinadors s'utilitzarà el cd-rom *Família Romana*, i estos *pensa* poden respondre's i corregir-se en l'ordinador (en cas de dubte, s'informa els estudiants de quines formes gramaticals han d'usar o bé on trobar les paraules que falten). També es disposa de pàgines web amb exercicis que permeten fer un repàs exhaustiu dels conceptes treballats a classe (www.culturaclasica.net, www.culturaclasica.com, www.linguavivarum.com, etc)

A pesar del repàs precís, els estudiants es trobaran, conforme progressen en la seua lectura, algunes paraules el significat de les quals hagen oblidat. Els alumnes també poden esbrinar el significat per sí mateixos consultant l'*index vocabulorum* que hi ha al final del llibre. La professora mostrarà als alumnes, quan hagen llegit un o dos capítols, com usar la referència del capítol i la línia per a trobar el paràgraf on la paraula apareix per primera vegada en un context que serà generalment suficient per a aclarir el seu significat. De manera semblant, l'explicació d'aspectes gramaticals pot ser rastrejada per mitjà de l'*index grammaticvs* (p. 326-327).

L'ús de materials multimèdia, com ara el cd-rom '*família romana*', i qualsevol altre relacionat amb els capítols del mètode, haurà d'estar connectat amb els continguts dels capítols que s'impartixen en classe. En este sentit, és factible acompanyar Família Romana de sessions d'audició de música en llatí de distintes èpoques i temàtiques, documentals i pel·lícules que il·lustren determinats aspectes dels continguts culturals exposats en classe, CD-roms i pàgines web sobre mitologia clàssica, lectura de textos complementaris, etc. La utilització de TIC en aquesta matèria resulta fàcil i està a l'abast de qualsevol alumne, donada la proliferació de pàgines i blogs de molts departaments de llatí de tot l'estat espanyol, així com una pàgina referent dins de la didàctica de llengües i cultura clàssica: Chiron. (<http://www.chironweb.org/>) i dues pàgines de referència: [culturaclasica.net](http://www.culturaclasica.net) i [culturaclasica.com](http://www.culturaclasica.com), com ja s'ha comentat abans.

I. 3. Criteris d'avaluació.

Són els següents:

a) Identificar en textos senzills, en un principi adaptats i originals una vegada més avançat el curs, els elements bàsics de la morfologia i sintaxi llatines corresponents al nucli de contingut de llengua llatina i comparar els esmentats elements amb els d'altres llengües que l'alumnat conega o estudeie.

Aquest criteri pretén comprovar si s'han adquirit uns coneixements bàsics de la llengua llatina indispensables per a la traducció i interpretació de textos. També fa referència al reconeixement dels diferents elements que configuren les oracions, llur organització i de l'existència de relacions sintàctiques establertes per concordança o reacció.

La comparació dels constituents propis de la llengua llatina amb els d'altres llengües es farà mitjançant l'acarament del text llatí i la seua traducció literal, de manera que s'aprecien les diferències i similituds entre les llengües.

b) Exposar, oralment o per escrit, el contingut de textos llatins preferentment narratius, i delimitar les parts de què consten.

Aquest criteri tracta d'avaluar la capacitat de comprendre el contingut d'un text i de definir-ne les parts més importants. L'alumne podrà manifestar la competència mitjançant tasques tals com exercicis de lectura, anàlisis, resums del text i explicació en la llengua pròpia del contingut sense la utilització del diccionari.

c) Traduir a la llengua de l'alumne, amb la major fidelitat possible, textos llatins breus, a ser possible d'autors clàssics i, per facilitar el treball, narratius. Encara que algun text en vers d'una dificultat mínima també pot servir a tal efecte.

Al llarg del curs l'alumnat ha de demostrar el seu avanç en la traducció i comprensió dels textos llatins. Aquests presentaran sempre unes estructures relacionades amb el nivell de teoria explicat a classe. També haurà de demostrar l'alumne el coneixement del lèxic llatí, per a la qual cosa els exercicis s'han de realitzar sense diccionari, encara que, com és obvi, la professora facilitarà la comprensió dels termes que no han sigut d'estudi obligatori.

d) Traduir al llatí frases senzilles escrites en la llengua d'ús de l'alumnat, de característiques similars a les de traducció directa.

Aquest criteri pretén comprovar el nivell de coneixement dels aspectes morfosintàctics de la llengua llatina i resulta molt útil per reforçar aquest coneixement.

e) Reconèixer en el lèxic de les llengües romàniques parlades a la península l'etimologia d'origen llatí i explicar la seua evolució fonètica, morfològica i semàntica.

Aquest criteri tracta de comprovar si l'alumnat té consciència que la llengua en què s'expressa prové del llatí. L'alumnat haurà de relacionar paraules de les diverses llengües romàniques amb el llatí i observar els canvis produïts en la seua evolució.

f) Identificar els aspectes més importants en la història del poble romà i de la seua presència en la península, especialment en la Comunitat Valenciana, i reconèixer les empremtes de la cultura clàssica en diversos aspectes de la societat occidental actual.

Aquest criteri pretén comprovar el coneixement del passat romà, la seua importància en la península ibèrica i a València i els seus voltants. Les activitats per a desenvolupar aquest punt poden ser fonts escrites, referències al món clàssic en els mitjans de comunicació, etc.

g) Realitzar, amb l'ajuda de la professora, alguna investigació sobre l'empremta de la romanització en l'entorn de l'alumnat, amb una tasca d'investigació directa (restes arqueològiques, fonts primàries) complementada per la informació bibliogràfica corresponent, i comunicar de forma coherent i organitzada els resultats de l'estudi.

Aquest criteri pretén comprovar que l'alumnat és capaç de distingir en el seu entorn els elements del món clàssic i que els reconeix com a herència del nostre passat i els interpreta, segons els coneixements adquirits sobre la cultura clàssica.

Instruments d'avaluació.

Respecte a les proves que es realitzaran al llarg del curs, tenen una importància relativa ja que constitueixen un 60% de la nota global, quedant el 40% restant per al treball de classe i

altres proves relacionades amb activitats fora del centre o de caràcter cultural (no purament lingüístic). A començament de curs es farà una prova després de cada **capitulum**, però a mesura que avança l'any, es poden fer proves a classe i a casa, passant aquestes a formar part del 40% de la nota final.

Les proves constaran de dos grans apartats:

-comprensió escrita, que inclou la traducció d'un text.

-comprensió gramatical, que inclou una sèrie d'exercicis com els que ja s'han fet a classe per tal de repassar la matèria vista.

La qualificació de cada apartat estarà impresa en les proves i dependrà de la dificultat del text i de cada exercici.

Per superar el curs l'alumnat ha d'aprovar dues avaluacions, sempre que una d'elles siga la 3^a. En cas de suspendre només la 3ª avaluació, l'alumnat s'haurà de presentar a la prova extraordinària amb tot el temari.

Durant el present curs assisteix a classe una alumna alemanya, que té problemes per a expressar-se en castellà i valencià. En aquest cas concret es valorarà més la comprensió del text en llatí que la traducció a qualsevol de les dues llengües de la comunitat.

III. 4. Materials didàctics.

Ja s'ha comentat que el manual per al nivell de 1er. de Batxillerat serà **LINGVA LATINA PER SE ILLUSTRATA** de Hans H. Orberg. S'ha realitzat aquesta elecció per diversos motius, però el principal és la metodologia emprada, ja que utilitza un mètode més lògic i racional a l'hora de presentar les flexions nominals a l'alumnat, tema de molta complexitat. En el llibre es presenten els casos segons s'utilitzen en els diferents textos i es van introduint les diferents declinacions a poc a poc, però començant per les de més fàcil comprensió i de més utilització en la llengua llatina. Es tracta de presentar el Llatí com qualsevol altra llengua parlada a l'actualitat.

A més del llibre de text, que consta de tres volums diferents, l'alumnat haurà de llegir algun altre llibre d'autor clàssic; normalment la lectura obligatòria és d'una obra de teatre, ja que entre les activitats fora del centre destaca l'assistència a una representació en el teatre romà de Sagunt. Encara no es pot definir exactament quina obra serà, però tant pot tractar-se d'un autor llatí -Plaute- com d'un autor de tragèdies o comèdies grec.

També serà convenient començar a utilitzar el diccionari, a final de curs, per a la qual cosa se suposa que el departament comptarà amb algun material.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT.

Aquest apartat és comú amb el 1er. d'E.S.O.

II. Llatí. 2n. de Batxillerat.

Encara que no s'ha decidit de manera clara com s'ha d'implantar la LOMQE, en les reunions de les PAU del curs passat es va comunicar que es farien alguns canvis en la prova de llatí el curs 17/18, el més important l'absència de vocabulari en les proves, per la qual cosa només es podrà utilitzar el diccionari.

II. 1. Continguts.

Els continguts de la matèria estan, com en primer curs, orientats a facilitar la consecució dels objectius i desenvolupar les capacitats ja expressades.

De la mateixa manera que en 1er., els continguts seguiran l'ordre recollit d'un llibre de text ideal, ja que l'alumnat treballarà amb material proporcionat per la professora, i estan distribuïts en blocs i unitats, encara que aquesta agrupació és només orientativa i no està relacionada amb la temporalització real. A més en el segon curs n'hi ha una gran diferència respecte a l'anterior, sobretot en la dificultat dels textos a traduir, tema que es tractarà en l'apartat de materials didàctics.

Continguts conceptuals

BLOC I

- Unitat 1. Oracions simples i compostes. Coordinació, juxtaposició i subordinació. Desinències i terminacions dels casos. Funcions dels casos. Desinències verbals. La literatura llatina i els gèneres literaris.
- Unitat 2. Procediments de subordinació. Subordinació conjuntiva. El verb *sum*. Introducció a l'anàlisi sintàctica d'oracions complexes. Formació de paraules: composició i derivació. El gènere de la història: Cèsar, Sal·lusti, Titus Livi.

BLOC II

- Unitat 3. L'oració d'infinitiu. Declinacions de substantius. Tema de present de les 1^a, 2^a i 4ª conjugacions. Utilització del diccionari. Composició de paraules. Roma en Hispania: jaciments i museus.
- Unitat 4. Traducció dels temps de infinitiu. El pronom *se*. Oració de infinitiu subjecte. Construcció personal. Infinitiu històric. Substantius irregulars. Tema de present de la 3ª conjugació. Composició: prefixos separables. La sàtira. L'epigrama.

BLOC III

- Unitat 5. El participi. Participi adjectiu. Declinació dels adjectius. Graus de l'adjectiu. Tema de perfet -activa i passiva-. Composició: prefixos separables. La fàbula.
- Unitat 6. Participi en funció d'adjectiu-verb. Adverbis. Verbs deponents. Nocions de prosòdia i mètrica llatina. Derivació: sufixos en -o/-a. La poesia èpica: Virgili i Ovidi.
- Unitat 7. Gerundi i gerundiu. Supí. Pronoms personals i possessius. Conjugació perifràstica. Poesia lírica i iàmica: Catul, Horaci. Poesia elegíaca i bucòlica: Ovidi.

BLOC IV

- Unitat 8. L'oració de relatiu. Relatiu coordinatiu i adjectiu. Pronoms demostratius. Complementos circumstancials de lloc. Derivació: sufixos en -i- i en consonant. El teatre: Sèneca i Plaute.
- Unitat 9. Oracions interrogatives. Oracions exclamatives. Pronoms indefinits. Derivació: sufixos verbals. La oratòria: Ciceró. La epistolografia: Plini el Jove.

BLOC V

- Unitat 10. Subordinació conjuntiva. Les conjuncions *ut* i *ne*. Els numerals. Diferències entre el llatí i les llengües romàniques. La filosofia: Lucreci. La novel·la.
- Unitat 11. Subordinació conjuntiva. Valors de *quod* i *cum*. L'imperatiu de *nolo*. Introducció al comentari de textos llatins. Vocabulari de les ciències naturals. Roma en Hispania: enginyeria i arquitectura. Calçades, ponts, carrers, arcs ...
- Unitat 12. Observacions a les oracions subordinades. Tipus d'oracions subordinades. Els verbs *eo* i *fero*. Altres adverbis. Vocabulari de la llengua, literatura i filosofia. Conjunts arqueològics d'època romana en la península ibèrica.

BLOC VI

- Unitat 13. Sintaxi de l'acusatiu, valors especials. El genitiu, valors especials. Verbs defectius i verbs impersonals. Vocabulari de les ciències socials: economia, geografia i història. Déus i herois: Apol·lo i Diana. La història dels herois: Hèrcules.
- Unitat 14. Sintaxi del datiu, valors especials. L'ablatiu, valors especials. Els modes en llatí. Els verbs *fit* i *edo*. Vocabulari de les matemàtiques i la física. Transmissió de la literatura clàssica.

Unitat 15. La concordança. L'ordre de paraules en llatí. Disjunció i inversió. L'estil indirecte. Vocabulari de tecnologia. El dret romà i la seua pervivència. Camps del dret romà.

Continguts procedimentals

- Realització d'exercicis de gramàtica, lèxic, traducció i traducció inversa.
- Utilització de bibliografia, manuals, diccionaris i materials de investigació.
- Recull de informació, aportació de dades i materials, i anàlisi i classificació dels mateixos.
- Lectura, traducció i comentari de textos per a relacionar-los amb temàtica diversa.
- Comentari de textos literaris moderns i identificació en ells d'elements de cultura clàssica.
- Realització de quadres etimològics.
- Comparació de mapes i elaboració de nous, segons les dades que volen especificar-se.
- Anàlisi de pervivència d'elements llatins.
- Realització de monografies sobre diversos temes.
- Reconeixement de lexemes, prefixos, sufixos d'origen llatí en el lèxic de les dues llengües de la Comunitat Valenciana.
- Anàlisi de canvis morfològics i fonètics efectuats en l'evolució de les paraules llatines a qualsevol de les llengües oficials.

Continguts actitudinals

En el segon curs de Batxillerat, els continguts actitudinals coincideixen plenament amb els expressats per al primer curs, valorant especialment l'interès per l'estudi i comprensió dels textos llatins, ja que la finalitat primordial d'aquest segon curs és bàsicament aquesta.

Continguts mínims

Coincideixen amb les expressats abans com a conceptuals.

II. 2 Metodologia.

En el segon curs de Batxillerat, la matèria de llatí està basada, com ja s'ha dit, en la traducció i comprensió de textos. Així, la metodologia estarà sempre orientada a assolir els coneixements necessaris per a aquest objectiu. El present curs es començarà per acabar el llibre de 1er. La incorporació tardana de la professora substituïda durant el primer trimestre del curs passat va fer que només s'arribara a la unitat XV del llibre, això endarrerirà el començament dels continguts propis de la matèria en 2n. curs. Una vegada vistes les unitats XV a XXXV es treballaran a classe textos proporcionats per la professora, de tipus narratiu - històrics o discursos- bàsicament, fent especial atenció a Cèsar, que serà un dels autors prescrits per a les P.A.U.

És important per aquest curs l'ús del diccionari, per tant durant el primer trimestre es dedicarà part del temps de classe a l'estudi d'aquest ús, ja que aquest instrument no es pot utilitzar indiscriminadament ni sense observacions prèvies.

Encara que els autors tractats siguen majoritàriament de prosa, també es realitzarà un acostament a la poesia, tant èpica com lírica o didàctica, sense que això supose cap dificultat per a l'alumnat en el seguiment del curs, ja que la traducció no es centrarà en aquest tipus de textos i l'acostament es podrà fer a través de lectures de traduccions.

També s'ha d'anar adequant el nivell de dificultat dels textos al de coneixements de l'alumnat, així com al seu domini del diccionari. Per començar és prescriptiva la realització d'una prova de nivell que permetesca tenir una base de partida per al grup. Amb aquesta primera prova quedarà clar quins temes del curs anterior necessiten més repàs i es fixarà el ritme d'aprenentatge, sobretot per al primer trimestre.

Per tractar els temes de lèxic i de derivació i composició de paraules, es partirà dels

mateixos textos estudiats i treballats a classe, de manera que tant la temàtica, els gèneres literaris i els exercicis de lèxic giraran sempre sobre el text objecte d'estudi.

II. 3. Criteris d'avaluació.

Els criteris d'avaluació coincideixen amb els del primer curs de batxillerat. Respecte a la valoració de les proves realitzades a classe, es seguirà el mateix criteri que a les proves d'accés a la universitat, sobretot a partir del segon trimestre. Aquestes proves, com que no s'ha procedit a realitzar cap canvi per al nou batxillerat, segueix constant de:

- Traducció d'un text, d'una extensió de 20 a 30 paraules, narratiu o en vers (els autors són molt diversos incloent historiadors com ara Sal·lusti, Nepot o Cèsar i autors de poesia) i contextualitzat.
- Quatre qüestions obligatòries:
 - a) Anàlisi sintàctica del text.
 - b) Qüestió de morfologia.
 - c) Qüestió de lexicologia.
 - d) Qüestió de literatura.

La puntuació per a cada part de la prova serà la següent:

- Traducció: 5 punts.
- Qüestions: 5 punts.
 - a) Anàlisi sintàctica: 2 punts.
 - b) Morfologia: 1 punt
 - c) Lexicologia: 1 punt.
 - d) Literatura: 1 punt.

L'anàlisi sintàctica s'ha de fer a tres nivells: oracional (períodes del text), preposicional (proposicions que conté cada període i funcions que realitzen) i sintagmàtic (anàlisi de les formes verbals no personals i descripció de relacions de concordança o de dependència en què estiguen immerses).

La qüestió de lexicologia estarà centrada en dos verbs i es farà sobre modificació per preverbis en general i per sufixos més productius, així com la derivació a les llengües que formen part del *currículum* de batxillerat. En anteriors reunions de coordinació es va determinar que el número de verbs compostos amb què s'ha de treballar és de quatre.

La qüestió de literatura es farà sobre un gènere literari (Història, Oratòria, Èpica, Lírica i Teatre) i s'ha de concretar a les característiques del gènere, els autors més representatius i els condicionants històrics de cada gènere i autor.

II. 4. Materials didàctics.

Per al segon curs de Batxillerat no s'ha determinat cap llibre de text. Durant el present curs només hi ha un alumne matriculat en la matèria i és el primer any que la cursa, per la qual cosa té pendent la del curs anterior. Com que l'alumne no pensa presentar-se a les proves d'Accés, es treballarà amb el llibre de primer curs, insistint en els aspectes de sintaxis que són propis del 2ⁿ. de batxillerat.

Per tractar-se d'un cas especial, l'ús del diccionari, no serà absolutament necessari, encara que sí s'introduirà a partir del 2ⁿ. trimestre, per tal d'assolir els continguts mínims de la matèria en aquest curs.

A més del diccionari s'utilitzaran a classe altres materials bibliogràfics que, o bé els proporcionarà la professora o bé els compraran els alumnes. Entre aquests llibres es

trobarà, com en el cas de primer, alguna obra de teatre, que l'alumnat veurà representada a Sagunt. Les lectures s'aniran ampliant, en funció dels interessos de l'alumne i les activitats que es facen.

III. Grec. Primer de batxillerat.

III. 1. Continguts.

Donades les circumstàncies del centre la matèria de Grec només es pot cursar en 1er de batxillerat, per tant els continguts globals recollits en el decret de la Conselleria d'Ensenyament s'han de treballar en un únic curs. Com que la matèria, de moment, no pot tindre continuïtat, s'ha considerat convenient fer un acostament a la llengua i cultura gregues, seguint el currículum marcat, però canviant la metodologia.

Es continua treballant amb el llibre de text que permet a l'alumnat estudiar amb el mateix sistema que en la matèria de llatí, tractant el Grec clàssic segons el mètode natural.

Continguts conceptuals

Estan agrupats en blocs que corresponen a les tres avaluacions, seguint l'ordre del llibre de text *ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ* (Mario Díaz Ávila, *Alexandros. To hellenikon paidion*, Ed. Cultura Clásica.com, Granada, 2014. ISBN: 978-84-935798-7-6).

1ª AVALUACIÓ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. Ο ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ - I

- L'alfabet, escriptura i pronunciació. Signes de puntuació i diacrítics.
- Pronoms personals. Pronom Anafòric: αὐτός, -ή, -ό. Introducció al verb i al substantiu en expressions comunicatives bàsiques. Afirmació i negació.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄. Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ – II

- El gènere: masculí, femení i neutre (-ος, -η, -ον). Article en relació a la 1ª i 2ª declinacions: singular i nominatiu-acusatiu del plural neutre. El verb: 1ª, 2ª i 3ª persona del singular i 1ª del plural del verb εἶμι i dels verbs en -ω (anomenats grup A; és a dir, temàtics no contractes) i dels verbs en -έω / -ῶ (anomenats grup B₂; és a dir, temàtics contractes grup B). La preposició ἐν. Oracions subordinades adverbials: Oracions causals.
- 1ª i 2ª declinació (-ος, -η/-α, -ον): singular i nominatiu-acusatiu del plural neutre. Femenins de la 2ª declinació: ἡ τροφός. Adjectiu i pronoms possessius. Pronom relatiu i oracions de relatiu o adjectives: introducció.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄. ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ – III

- Adjectius: -ος, -η/-α, -ον. Introducció als graus de l'adjectiu. Pronom relatiu: singular. La preposició περί.
- 1ª i 2ª declinació (-ος, -η/-α, -ον). Pronom relatiu i oracions de relatiu o adjectives: continuació.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄. ΤΑ ΟΡΝΙΘΙΑ – IV

- Les preposicions εἰς, μετά, ἀντί, ἐκ. Usos dels casos.
- Les preposicions κατά, ἐπί. Oracions subordinades adverbials: Oracions condicionals. Introducció a l'infinitiu. Usos dels casos.

2ª AVALUACIÓ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄. Η ΟΙΚΙΑ – V

- Substantius masculins 1ª declinació (-ης, -ου ὀ). Adjectiu μέγας, μεγάλη, μέγα. El verbo: grup B₁ (-άω / -ῶ). Adjectiu: grau comparatiu.
- Expressions de temps: acusatiu i genitiu. Numerals cardinals (1-10 i 20). Connectors textuais.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄. Η ΠΑΙΔΕΙΑ – VI

- 1ª declinació (-α, -ης ή). Dativ possessiu. Pronoms personals. Adjectiu: πολύς, πολλή, πολύ. Les preposicions παρά, υπό. Adverbis de freqüència.
- Adjectiu: grau superlatiu I. Imperatiu. La preposició ἄνευ. L'infinitiu i les oracions subordinades d'infinitiu concertades. Complement de Règim verbal: genitiu. Oracions subordinades adverbials: Oracions temporals.
- Introducció a la 3ª declinació. Pronoms demostratius (ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος). Numerals cardinals (continuació).

3ª AVALUACIÓ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄. ΤΟ ΣΩΜΑ – VII

- 3ª declinació: neutres en -μα, tema en oclusiva (introducció als temes en nasal i -ντ-). Present veu mitja 1^a i 3ª persones del singular. Acussatiu de relació.
- 3ª declinació: tema en sibilant neutres en -ος, tema en nasal i -ντ-, tema en líquida -ρ-, tema en -υ-. Present veu mitja.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄. Η ΠΟΛΙΣ – VIII

- 3ª declinació: tema en líquida -τηρ, tema en semivocal -ι-. Adjectius: grau superlatiu II. Pronom reflexiu. Acusatiu d'extensió en l'espai.
- 3ª declinació: tema en dental πᾶς i gutural γυνή, tema en líquida ἀνήρ, tema en diftong -ευ-. Participi de Present (veu activa) I: Valors del participi.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄. ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ – IX

- 3ª declinació: tema en diftong -ου-. El verb: Present grupo B₃ (-όω/-ῶ).
- El verb: Imperfet. Oracions subordinades adverbials: Oracions consecutives.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄. ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΖΩΙΑ – X

- El verb: Aorist Temàtic. Participi de Present (veu activa) II. Genitiu de preu. Oracions subordinades substantives d'infinitiu no concertades. Oracions subordinades substantives amb ὅτι.
- El verb: Present atemàtic (ἴστημι, τίθημι, δίδωμι). El verb: Aorist Sigmàtic.

Els temes de cultura aniran intercalant-se amb els de llengua i al llarg del curs es veuran els següents:

- Sinopsi de geografia i història de Grècia antiga.
- La polis grega. Organització política i social. La llei. La justícia.
- Les formes de govern; monarquia, oligarquia i democràcia.
- La vida quotidiana. La família. L'educació. La dona.
- El món de les creences: la mitologia, la religió, el culte, les festes, els jocs.
- Breu presentació dels gèneres literaris en Grècia: èpica, lírica, drama, prosa literària.
- Visió estètica: aproximació a l'arquitectura, pintura i ceràmica.
- La ciència.

Continguts procedimentals

Són bàsicament els mateixos que per a la matèria de llatí, però es farà una relació dels més importants:

- Realització d'exercicis de gramàtica, lèxic, traducció, traducció inversa i de recerca i investigació.
- Realització d'investigacions per a relacionar elements del seu entorn amb elements del món clàssic.
- Recull d'informacions, aportació de dades i materials d'investigació.

- Lectura i comentari de textos per a relacionar-los amb temàtiques diverses.
- Comentari de textos literaris moderns i identificació en ells d'elements de la cultura clàssica, especialment en textos dramàtics, tant tragèdies com comèdies.
- Realització de quadres i diagrames, es especial de tipus lèxic i etimològic.
- Anàlisi de pervivència d'elements grecs en la llengua i cultura actual.
- Reconeixement de lexemes, prefixos, sufixos d'origen grec en el lèxic de les dues llengües de la Comunitat, especialment en el vocabulari científic i tècnic.
- Utilització de les TIC com a eina d'aprenentatge.

Continguts actitudinals.

Com en el cas anterior són pràcticament els mateixos que en llatí, però es presenta una relació del més significatiu:

- Sentit crític davant la situació del món contemporani, els antecedents i els factors que hi intervenen.
- Interès per comprendre els elements fonamentals de la investigació i el mètode científic.
- Valoració de les principals aportacions de la civilització grega, i de la seua llengua com a instrument transmissor de cultura, així com de les aportacions de l'esperit clàssic com a element integrador de diferents corrents de pensament i actituds que conformen l'actual àmbit cultural europeu.
- Interès pel coneixement de la història, personatges i mites de la civilització i cultura gregues.

Continguts mínims

- Morfologia nominal i pronominal:

Declinacions de substantius, adjectius i pronoms: les tres declinacions i la declinació de pronoms personals, demostratius, possessius, anafòric, relatiu, interrogatiu, indefinit.

- Morfologia verbal:

Conjugació dels verbs regulars (contractes i aatemàtics) i el verb εἶμι: temes de present, aorist, perfet i futur, en veu activa i mitja-passiva, mode indicatiu. Les formes no personals dels verbs: infinitius i participis.

-Sintaxi:

Les oracions atributives, transitives i intransitives. Oracions passives. Concordança en els sintagmes nominals i verbals. Oracions adjectives i substantives (especialment construcció d'infinitiu). Construccions amb participi (concertat i genitiu absolut). Oracions adverbials.

-Vocabulari:

L'aprenentatge del vocabulari es basarà en la freqüència d'aparició en els textos i en el repàs del lèxic comparant els termes grecs amb les altres llengües conegudes i emprades per l'alumnat, com són el valencià, castellà i llengües estrangeres. Es realitzaran procediments de derivació i composició de paraules, s'estudiaran els hel·lenismes en el vocabulari habitual de les llengües modernes i la gran importància de la llengua grega en el vocabulari tècnic-científic.

III.2. Metodologia.

Metodologia general o específica de la matèria.

- L'aprenentatge de la gramàtica estarà subordinat a l'estudi i pràctica de la llengua grega, que és un mitjà d'aproximació a la cultura i història de Grècia.
 - S'utilitzarà una metodologia no paradigmàtica, no partint d'explicacions gramaticals prèvies, sinó de l'estudi directe dels textos. El mètode serà també inductiu i actiu: l'alumnat ha de deduir, amb l'ajuda sempre de la professora, els conceptes gramaticals del text treballat.

- Es donarà prioritat a l'aprenentatge d'estructures lingüístiques més freqüents en qualsevol autor i obra grega, seguint un criteri de rendibilitat i freqüència. Amés el material seleccionat està organitzat de manera gradual i progressiva..

- El mètode amb què es treballa és una re-elaboració de diferents autors i poden ser tractats altres que presenten un contingut interessant i apropiat al nivell de l'alumnat.

- L'aprenentatge de la gramàtica, com s'ha dit, es farà a partir dels textos i s'estudiarà simultàniament la fonètica, la morfologia i la sintaxi.

- No s'anticiparà cap noció gramatical que l'alumnat pugui deduir a partir del text o en comparació amb altres llengües. Tampoc es memoritzarà un paradigma sencer abans d'haver treballat cada una de les seues formes.

- Les explicacions gramaticals es faran sempre després de la lectura i comprensió del text i la realització dels exercicis. Es podrà consultar la informació bàsica que acompanya cada exercici.

- La professora intentarà evitar explicacions teòriques generals independents dels textos; per contra, sistematitzarà i recapitularà totes les nocions morfosintàctiques compreses en els textos.

- Ja s'ha comentat que el lèxic s'adquirirà a partir dels textos llegits i treballats en classe i dels exercicis d'etimologia, comparant el vocabulari amb els termes grecs emparentats amb qualsevulla llengua coneguda per l'alumnat. Per aconseguir un aprenentatge més ràpid és convenient agrupar les paraules per camps semàntics i treballar els conceptes de derivació i composició, evitant la simple memorització de llistes.

- L'estudi de la cultura grega es realitzarà a partir dels textos llegits i treballats en classe i també a partir de la lectura d'obres literàries, visionat de pel·lícules, activitats fora del centre, etc.

- Es realitzaran diverses activitats lúdiques al llarg del curs, com concursos, jocs i les pròpies activitats fora del centre per a potenciar l'aprenentatge del vocabulari i conceptes gramaticals.

Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

L'estudi de la llengua grega comporta no només accedir a una llengua, sinó també als continguts culturals i de coneixement de la societat que la utilitzava.

Gràcies a la comprensió dels textos (literaris, filosòfics, històrics o científics) s'aconsegueix l'adquisició de coneixements, destresses i habilitats que permeten acostar-nos al pensament dels autors, el significat de les paraules i, en definitiva, adquirir les competències pròpies de la matèria.

És molt important que les quatre habilitats lingüístiques a desenvolupar (comprensió oral i escrita, expressió oral i escrita) dins el marc de referència del portfolio europeu, s'apliquen també a la nostra matèria; així no s'emprarà el tradicional mètode de gramàtica/traducció, sinó que es fomentaran les pràctiques orals i escrites, pràctiques de comprensió i expressió, d'anàlisi i desenvolupament.

Ja s'ha comentat que l'estudi del lèxic es farà basant-nos en la etimologia i en la relació de la llengua grega amb les altres llengües conegudes per l'alumnat, ja que no té sentit aprendre una llengua sense reflexionar sobre la pròpia.

El procés d'aprenentatge dels aspectes culturals de la matèria, tan importants per a nosaltres donat l'àmbit geogràfic i cultural en què vivim, s'ha de fer acudint a les fonts mitjançant els documents epigràfics i arqueològics, les obres literàries, bibliografia seleccionada i mitjans audiovisuals. Gran part de l'alumnat ja té uns conceptes preconcebuts sobre el món clàssic que hem d'ajudar a consolidar o modificar, en cas que foren erronis.

Però el treball no es pot fer només sobre textos seleccionats, sinó que els estudiants hauran de realitzar els seus propis treballs d'investigació per a fer més propis els coneixements que adquiriscuen sobre la civilització grega.

Així, cada unitat didàctica s'estructurarà del següent mode:

1. Comprensió i expressió escrita del text:

El text s'ha de llegir en veu alta varies vegades, insistint cada vegada més en l'entonació. Es fan preguntes sobre el text per assegurar la seua comprensió. Es parafrasegen les idees. Es destaca els continguts gramaticals nous. Es treballa el vocabulari identificant les imatges. S'aprenen les paraules relacionant-les amb derivades etimològicament. Es practica el vocabulari nou per mitjà de diàlegs breus, preguntes i respostes, jocs... Es reforcen els continguts gramaticals vistos amb anterioritat.

2. Gramàtica.

Es realitzaran exercicis de completar desinències, per a reforçar continguts morfosintàctics. Exercicis de completar buits, per a assegurar vocabulari. Respondre i redactar preguntes. Descriure imatges. Parafrasejar en diàlegs. Canviar de nombre. Canviar de persona. Canviar de temps. Canviar de veu.

3. Diàlegs: **Comprensió i expressió oral:**

Es presentaran nous continguts gramaticals i es repassaran els ja donats per mitjà de dinàmiques orals i actives. Es treballarà tant la comprensió oral amb àudios com l'expressió oral amb les dinàmiques orals ja esmentades.

III.3. Criteris d'avaluació.

L'alumnat haurà de ser capaç de:

a) Llegir textos grecs breus i originals, transcriure termes grecs en la pròpia llengua, utilitzar els diferents signes ortogràfics i de puntuació grecs i reconèixer la influència de l'alfabet grec en l'abecedari llatí de les llengües modernes.

Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumnat ha adquirit uns coneixements bàsics de morfologia i sintaxi grega indispensable per a la comprensió i traducció dels textos, així com el reconeixement dels elements que integren les oracions i les relacions sintàctiques que s'estableixen entre ells.

b) Reconèixer arrels gregues, prefixos i sufixos en paraules de textos grecs senzills i de clara relació etimològica amb la pròpia llengua de l'alumne, i identificar les regles més elementals de composició i derivació.

Aquest criteri tracta de comprovar que l'alumnat és capaç d'establir les relacions lingüístiques necessàries entre la llengua grega i les llengües que conega, en la seua evolució etimològica i semàntica.

c) Identificar les diferents formes nominals, pronominals, verbals i les funcions dels casos i conjugacions, i apreciar la seua correspondència amb la llengua materna i altres llengües modernes.

Aquest criteri insisteix en el primer de tots, però intenta avaluar el grau de coneixement d'una llengua flexiva, tan diferent en essència de les llengües conegudes per l'alumne, com també tracta d'establir el coneixement de la pròpia llengua de l'alumnat.

d) Traduir a la pròpia llengua frases breus i senzilles de textos originals grecs sense diccionari, a partir d'un vocabulari bàsic proporcionat pel llibre de text o per la professora.

Aquest criteri també reforça la idea de coneixement de la llengua grega, insistint en el seu aspecte de relació amb la pròpia llengua. Es tracta, a més, d'un exercici molt útil per a reforçar aquests coneixements.

e) Identificar les coordenades espacials i temporals de la llengua grega, apreciar l'origen i influències mútues entre aquesta i altres llengües conegudes per l'alumnat, així com inferir algunes característiques del llenguatge humà i el seu funcionament.

Aquest criteri abunda en el coneixement de la llengua grega, insistint en aquest cas en la seua relació amb la lingüística en general.

f) Extraure el sentit global de textos literaris diferents, presentats en traduccions, diferenciar les idees principals de les secundàries i reconèixer la possible vigència dels seus plantejaments en el món actual.

Amb aquest criteri es pretén avaluar el nivell de comprensió dels diferents textos que l'alumnat treballa durant el curs i recull els altres criteris en quant a coneixement de la llengua.

g) Situar en el temps i l'espai –època i marc geogràfic- els esdeveniments més importants de la història de Grècia, identificar les seues manifestacions culturals i reconèixer la seua petjada en la nostra civilització.

Aquest criteri tracta de comprovar el coneixement del passat de Grècia, de la cultura

mediterrània en general i la seua influència en la cultura europea actual, especialment en el marc que envolta l'alumnat.

h) Planificar i realitzar treballs senzills d'investigació sobre aspectes històrics, culturals i literaris de la civilització grega a partir de dades recollides en diferents fonts antigues i modernes, i expressar de manera oral o escrita les seues conclusions.

Amb aquest criteri es pretén que l'alumnat siga capaç de distingir les empremtes de la cultura clàssica en la cultura actual, en el seu espectre més ampli, així com reconèixer l'herència del nostre passat i interpretar-la segons els coneixements adquirits durant el curs.

Respecte a la nota global al llarg del curs es farà tenint en compte les proves fixades a tal fi (60%) i els treballs realitzats diàriament, especialment les activitats avaluable que de manera periòdica s'hauran d'entregar a la professora. (40%).

Instruments d'avaluació.

1. Com a mínim es faran en cada avaluació 2 proves.

2. L'absència injustificada en més del 10 % de les classes, penalitzarà en un 15 % la nota final. Per cada faltes d'ortografia es descomptarà 0.20 en cada examen o treball.

3. El 60% de la nota el conformarà la nota mitja de les proves; l'altre 40% està repartit entre el treball.

L'avaluació serà contínua i gradual, com en qualsevulla altra llengua, ja que no es poden donar apartats aïllats. Les proves constaran dels següents blocs:

-comprensió escrita.

-expressió escrita (comprensió de la gramàtica)

-comprensió oral.

-expressió oral (dins de la mateixa prova o al llarg de l'avaluació).

Per superar el curs l'alumnat ha d'aprovar dues avaluacions, sempre que una d'elles siga la 3^a. En cas de suspendre només la 3ª avaluació, l'alumnat s'haurà de presentar a la prova extraordinària amb tot el temari.

Com ja s'ha comentat a la programació de la matèria de llatí, durant el present curs assisteix a classe una alumna alemanya, que té problemes per a expressar-se en castellà i valencià. En aquest cas concret es valorarà més la comprensió del text en llatí que la traducció a qualsevol de les dues llengües de la comunitat.

III. 4. Materials didàctics.

El llibre de text que s'utilitzarà serà *ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ* (Mario Díaz Ávila, *Alexandros. To hellenikon paidion*, Ed. Cultura Clásica.com, Granada, 2014. ISBN: 978-84-935798-7-6). Encara que també s'utilitzarà material extret d'altres manuals per tal de reforçar concpetes, especialment *ΔΙΑΛΟΓΟΣ. ΔΙΑΛΟΓΟΣ. PRÁCTICAS DE GRIEGO ANTIGUO*, Santiago Carbonell Martínez. Ed. Cultura Clásica.

També es podrà utilitzar per al tractament a l'aula dels temes de cultura material audiovisual: vídeos, discos, etc. Així com l'aprofitament de les diverses activitats extraescolars, que giraran en torn de la civilització clàssica en la nostra comunitat, encara que l'empremta grega no es troba molt als voltants de València.

De la mateixa manera que en la matèria de llatí, també s'utilitzaran els recursos que altres departaments de l'institut ens puguen deixar com mapes, diapositives, etc. Així com els llibres que seran de lectura obligatòria (una tragèdia o una comèdia, en funció de la representació de Sagunt) i una de les dues obres d'Homer, la Il·líada o l'Odissea.

Respecte a l'ús de **TIC**, com en el cas del llatí, comptem amb un gran nombre de pàgines que permeten des de l'estudi de l'alfabet al tractament de temes culturals. Com es tracta d'un grup poc nombrós no fa falta acudir a cap aula d'informàtica i es pot treballar dins la pròpia aula (condicionada amb ordinador, accés a Internet i projector).

També servirà per a la formació de l'alumnat la participació als tallers didàctics de Sagunt, que realitzaran com a monitor d'indumentària grega i romana i les activitats culturals que es faran fora del centre.

IV. Els temes transversals en llatí i grec.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..

De tota manera, aquestes dues matèries ofereixen la possibilitat de tractar temes transversals en el camp de la llengua i la cultura d'una manera especial, ja que la importància i universalitat de la cultura clàssica ens ho permet.

En el camp de la llengua, el coneixement de les llengües llatines i gregues permet un acostament a totes les llengües que es parlen en l'actualitat, també facilita a l'alumnat la comprensió de termes cultes o científics que d'altra manera no podria entendre.

En el camp de la cultura, encara és més ampli el ventall de possibilitats de tractament dels temes transversals, ja que la cultura clàssica contempla la totalitat de disciplines: filosofia, història, literatura. També, amb el tractament dels diferents temes culturals es pot educar en el sentit més ampli del terme i dins d'un àmbit de tolerància i de reflexió sobre els diversos aspectes que ens presenta el món actual.

V. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.

Aquest apartat és comú a totes les matèries impartides pel departament i ja ha quedat recollit en el corresponent del nivell de 1er. d'E.S.O..